

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

ŽIVO VIRELO

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XL • CIJENA: 2 €

POSVETA CRKVE

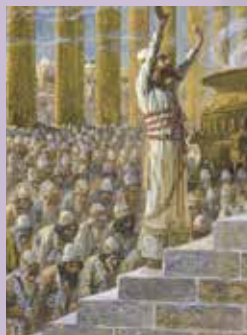
od 9. srpnja do 5. kolovoza 2023.

LITURGIJSKO - PASTORALNI LIST

Živo vrelo

Unutrašnjost župne crkve Blažene Djevice Marije Pomoćnice – Zagreb, Knežija

God. XL. (2023.)

Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnove

Glavni i odgovorni urednik:
Mario Kopjar

Uredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguž, Milan Dančuo,
Ivan Bingula

Predsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko Križić

Uredništvo:
Mario Kopjar, Vječna Tadić Stepinac

Grafička priprema:
Siniša Kolar, HILP

Izdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREB

Telefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hr

Tisak:
Grafika Markulin, Lukavec

ISSN 1331-2170 – UDK 282

UREDNIKOVA RIJEČ

Blago onima koji grade i posvećuju crkve! 1

NAŠA TEMA: POSVETA CRKVE

Mladen Horvat: Božja prisutnost u Starom i Novom zavjetu 2

Zlatko Vlahek: Povijesni i teološki pregled obreda posvete crkve 9

Milan Dančuo: Posveta crkve:
struktura i značenje današnjih obreda 17

OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja:
A. Vučković, D. Patafta, I. Bodrožić, J. Bošnjaković

Četrnaesta nedjelja kroz godinu 24

Petnaesta nedjelja kroz godinu 28

Šesnaesta nedjelja kroz godinu 32

Sedamnaesta nedjelja kroz godinu 36

U DUHU I ISTINI

Posvetna molitva kod obreda posvete crkve 40

Blago onima koji grade i posvećuju crkve!

Ne pamtimo svoje prve korake u životu, ali smo sigurni da se i to dogodilo u jednom trenutku našega života. Tada nismo možda razumjeli što se događa, no radovali smo se što i mi poput drugih oko sebe, stojimo na nogama i krećemo se poput njih. Ponekad smo i požurili svoje sitne korake, što je u nama vjerojatno stvaralo dojam da smo i brži i da u svojoj zaigranosti možemo uteći, ali se i vratili na poziv milog pogleda naših najdražih. Primivši nas tada u svoje naručje uz darovanu sigurnost, pružali su nam najpotrebnije za naš rast, radost i ljubav.

Ne sjećamo se tih trenutaka, no neizmjerana je sreća živjeti život s blagoslovom započetim od prvih koraka. Tim koracima svaki naš daljnji hod kroz darovano vrijeme života, usmjeravan je na živi susret s Bogom. Zato postoje koraci kojih smo svjesni i pamtimo ih.

Neizmjeran je osjećaj puta koji svatko od nas može osjetiti, prelazeći prag svakidašnjice u Božji dom. Koraci koje smo možda ubrzali pred užurbanim načinom života, ovdje postaju mirni, tihi i zastaju. Teret, koji osjećamo u klecavim koljenima, spušta nas na klecala s kojih darujemo svoj život u Božje ruke. Tu kao da sve zastaje na trenutak, no svaki naš pogled, riječ, molitva, pjesma, sabranost u tišini i miru pred njegovim Veličanstvom, korak je koji nas s radosnim klicanjem srca vodi u vječnost.

Crkva nije samo običan prostor-mjesto, koje je arhitektonski dobro promišljeno i po mjeri projektirano, građeno i uređeno. Ona nikada nije i ne smije biti prazna scenografija arhitektonsko-umjetničkih dokazivanja. Crkva je (zaručnica) slika zajednice, koja je u plemenitoj jednostavnosti i s radošću srca okupljena na slavlje Otajstva. Bogu se posvećuje čisti prinos. Čistoća dara crkve izvire iz truda i požrtvornosti svih ljudi koji su se na razne načine ugradili u svaki detalj njezine izgradnje i uređenosti, da bi Bogu posvetitelju podigli dom, njemu ga posvetili. Blago vjernicima koji grade i posvećuju crkve. Ne bude li crkava, kako će ljudi biti svjesni kolika je sreća živjeti život s blagoslovom započetim od prvih koraka?

Urednik

Božja prisutnost u Starom i Novom zavjetu

MLADEN HORVAT

Posvećenje [...] zapravo znači izuzeti mjesto od redovite svjetovne upotrebe, i namijeniti ga izričitoj sakralnoj ili svetoj upotrebi, tako da radnje i molitve koje će se na tom mjestu odvijati postaju izričiti znak Božje prisutnosti na tom mjestu.

Moderni čovjek redovito zaobilazi službenu religioznost i često nastoji organizirati svoj duhovni život po vlastitoj mjeri, te je potpuno razumljivo da u takvom pristupu religioznosti sveti prostor, sveto vrijeme te liturgijske radnje i molitve, povezane sa svećeničkim posredovanjem unutar ovih liturgijskih odrednica, više ne znače mnogo modernom čovjeku. Ipak, čitavo Sveto pismo prožima važnost ovih liturgijskih odrednica, a na osobiti način važnost svetoga prostora ili mjesta uz koje se povezuje izričita Božja prisutnost. Posvećenje toga mjesta zapravo znači izuzeti mjesto od redovite svjetovne upotrebe, i namijeniti ga izričitoj sakralnoj ili svetoj upotrebi, tako da radnje i molitve koje će se na tom mjestu odvijati postaju izričiti znak Božje prisutnosti na tom mjestu. Na temelju nekoliko biblijskih tekstova promatrat ćemo razvoj misli o mjestu liturgije i osobite Božje prisutnosti u Starom i Novom zavjetu.

Oblak Božje prisutnosti ispunja šator sastanka u *Izl 40,34-38*

Prvi biblijski tekst našeg razmišljanja nalazi se na završetku Knjige Izlaska u *Izl 40,34-38*:

³⁴ A onda oblak prekri Šator sastanka i slava Jahvina ispuni Prebivalište. ³⁵ Mojsije nije mogao ući u Šator sastanka zbog oblaka koji je na njemu stajao i slave Jahvine koja je ispunjala Prebivalište. ³⁶ Sve vrijeme njihova putovanja, kad god bi se oblak digao s Prebivališta, Izraelci bi krenuli; ³⁷ ali ako se oblak ne bi digao, ni oni ne bi na put polazili sve do dana dok se ne bi digao. ³⁸ Jer sve vrijeme njihova putovanja oblak Jahvin danju stajao je nad Prebivalištem, a noću bi se u oblaku pojavila vatra vidljiva svemu domu Izraelovu.

Nakon što je Gospodin oslobodio Izraelce iz egipatskoga ropstva, doveo ih je do mjesta svoga prebivanja na brdu Sinaju. Tu su primili Zakon, kako moralni zakon deset Božjih zapovijedi unutar

Jacques de Létin,
Mojsije na brdu Sinaju, 1655.

Naše liturgijsko prisjećanje nije obično sjećanje događaja prošlosti, već postaje čudesno uprisutljenje izvornih događaja opisanih u Svetome pismu, tako da ono što se slavi unutar otajstva zapravo jesu isti događaji koji su to otajstvo utemeljili.

Knjige Saveza (usp. *Izl 20-23*), jednako tako i druge liturgijske propise i upute o izgradnji šatora sastanka i uređenju bogoslužja što će se u njemu odvijati (usp. *Izl 25-31*). Na temelju sklopljenog Saveza (usp. *Izl 24*) Izraelci se obavezuju na čuvanje zapovijedi Knjige Saveza, a Gospodin se obavezuje biti blizu svome narodu i voditi ga na njegovom putu prema obećanoj zemlji, upravo onako kako je obećao kada je Mojsiju objavio svoje ime u *Izl 3,14*. Ali kako će Gospodin biti blizu svome narodu, ako je njegovo prebivalište na brdu Sinaju, na jugu sinajskog poluotoka, dok narod putuje sjeverno prema obećanoj zemlji? Postavlja se, dakle, pitanje načina Božje prisutnosti i mjesta njegovog prebivanja. Gospodin, stoga, treba premjestiti svoju prisutnost s brda Sinaja na novosagrađeni šator sastanka u kojem će prebivati zajedno s Izraelcima na njihovom putu prema obećanoj zemlji. Spomenuti tekst u *Izl 40,34-38* govori upravo o tom prijelazu Božje prisutnosti s brda Sinaja na šator sastanka, podignut podno samoga brda. Božju prisutnost u šatoru sastanka prate isti vizualni znakovi koji su nekada pratili njegovu prisutnost na samom brdu Sinaju, a to su oblak i slava Gospodnja (usp. *Izl 19,16-20*). To je trenutak posvete šatora sastanka Božjom prisutnošću, jer od sada dalje Gospodin će moći pratiti svoj narod na njegovom putu prema obećanoj zemlji.

U Knjizi Izlaska pronalazimo, dakle, Božje postupno približavanje čovjeku, jer na početku Bog s visine istražuje što se to

Sébastien Bourdon,
Mojsije i gorući grm, XVII. st.

događa njegovom narodu u ropstvu (usp. *Izl* 2,23-25). Gospodin se zatim spušta na brdo Sinaj gdje Mojsiju najprije otkriva svoje ime u objavi »u gorućem grmu« (usp. *Izl* 3), te daje svojih »deset riječi« (usp. *Izl* 20). Na tom istom brdu Sinaju sklapa se Savez te je Mojsiju i starješinama dozvoljeno uzaći na brdo, gledati Gospodina i razgovarati s Bogom Izraelovim (usp. *Izl* 24,9-11). Sada, u sljedećem koraku Božjega približavanja čovjeku, njegovo prebivalište nije više samo na nebu, niti na brdu, već u šatoru sastanka što su ga Izraelci sagradili prema uputama dobivenim od Gospodina. Šator sastanka potreban je radi pokretljivosti Božjega prebivanja, jer jedino tako Gospodin može ispuniti obećanje o svojoj prisutnosti unutar naroda Božjega, što putuje prema obećanoj zemlji. Sve ove spomenute biblijske slike o Božjem prebivanju »na nebu«, »na brdu«, u »šatoru sastanka« zapravo žele posvijestiti čitatelju činjenicu postupnog Božjeg približavanja ne samo pojedincu, nego čitavom narodu. Od sada nadalje Gospodin putuje zajedno s Izraelcima prema obećanoj zemlji, a znak njegove

prisutnosti u šatoru sastanka jest oblak koji je u trenutku posvećenja šatora ispunio svetište i nalazi se nad Prebivalištem. Taj oblak postao je i znak Izraelcima s obzirom na putovanje. Ako bi se oblak nalazio spušten nad Prebivalište, Izraelci bi bili utaboreni, ako li se pak oblak digao s prebivališta, Izraelci bi krenuli na putovanje (usp. *Izl* 40,36-37).

Iste znakove upotrebljavamo unutar naših kršćanskih liturgija kada palimo svijeće na oltaru, gdje vatra koja gori označava Božju prisutnost, ili vječno svjetlo koje svijetli pokraj svetohraništa označava Isusa Krista otajstveno prisutnoga pod prilikama kruha u svetohraništu. Drugi znak jest oblak dima kojim na početku mise kadimo oltar, te se nastojimo uključiti u ono izvorno iskustvo Božje prisutnosti u oblaku dima u šatoru sastanka, kako je to opisano u *Izl* 40,34-35. Naše liturgijsko prisjećanje nije obično sjećanje događaja prošlosti, već postaje čudesno uprisutnjenje izvornih događaja opisanih u Svetome pismu, tako da ono što se slavi unutar otajstva zapravo jesu isti događaji koji su to otajstvo utemeljili.

Šator sastanka, dakle, postaje posvećeno mjesto Božje prisutnosti na putovanju kroz pustinju, sve do ulaska u obećanu zemlju i izgradnje i posvete hrama u Jeruzalemu.

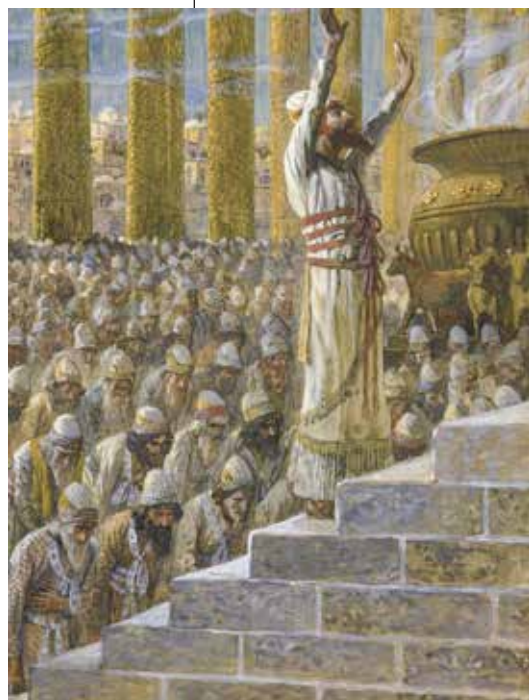
Salomonova molitva i posvećenje prvog hrama u Jeruzalemu 1Kr 8

Nakon što su Izraelci dovršili svoje putovanje pustinjom i zauzeli zemlju zapadno od Jordana, više nije bilo potrebno pokretno Božje prebivalište, jer sada uživaju stabilnost obećane zemlje te kralj David priprema gradnju hrama u Jeruzalemu, a njegov sin Salomon gradi hram i izgovara molitvu u trenutku njegova posvećenja (usp. 1Kr 8). Salomonovu molitvu prate isti vizualni znakovi kao i oni koje smo susreli na kraju knjige Izlaska, u trenutku prijelaza Božjeg oblaka s brda Sinaja na šator sastanka:

¹⁰ A kad su svećenici izašli iz svetišta, oblak ispuni dom Jahvin, ¹¹ i svećenici ne moguše od oblaka nastaviti službe: slava Jahvina ispuni dom Božji! ¹² Tada reče Salomon: »Jahve odluči prebivati u tmastu oblaku, ¹³ a ja ti sagradih uzvišen dom da u njemu prebivaš zauvijek.« (1Kr 8,10-13)

Sličnim vizualnim znakovima sveti pisac želi pokazati kontinuitet posvete hrama u Jeruzalemu, u odnosu na onu prvu posvetu šatora sastanka, podno brda Sinaja. Oblak Božje prisutnosti ispunio je svetište nakon što su svećenici unijeli kovčeg saveza u hram, jednako tako kao što je oblak Božje prisutnosti ispunio šator sastanka, nakon što je Mojsije rasporedio svete predmete u šatoru sastanka te unio kovčeg u šator (usp. *Izl 40,16-33*). Novi element koji je prisutan u trenutku posvete hrama u Jeruzalemu, a nije opisan u *Izl 40* jest »Salomonova molitva« (usp. *1Kr 8,23-53*). Molitva je strukturirana u dva dijela. Prvi dio molitve odnosi se na Božje obećanje Davidu o njegovom nasljedniku koji će uvijek biti na izraelskom prijestolju (usp. *1Kr 8,23-29*), a u drugome dijelu Salomon moli za buduće nakane ljudi što će moliti u jeruzalemskom hramu (usp. *1Kr 8,30-53*). Dok je šator sastanka bio prvenstveno zamišljen kao mjesto prinošenja žrtava, a bio je ograđen ogradom unutar koje su služili jedino svećenici, jeruzalemski hram osim ovih elemenata sadrži mjesto gdje narod može doći i upraviti svoju molitvu Bogu. Mjesto Božjega prebivanja na taj je način prošireno, jer je i narodu dana mogućnost ući u predvorja hrama i tamo moliti, a ne samo priniti žrtvu Bogu, dovodeći žrtvenu životinju pred ulazak u predvorje šatora sastanka (usp. *Lev 1,3-4*). Hram kao mjesto Božjega prebivanja nije samo mjesto prinošenja žrtava, nego postaje mjesto molitve, upravo onako kako ga naziva prorok Izaija u *Iz 56,7*, te kasnije Isus u *Mt 21,13*: »...Dom će se moj zvati Dom molitve...«.

James Tissot, *Salomon posvećuje hram u Jeruzalemu*, 1896.–1902.

[...] liturgija pomaže čovjeku zaroniti u osobnu molitvu te dolazeći u crkvu i slaveći liturgijske čine, ulazim dublje u duhovnu stvarnost, i nakon toga nemam potrebe tražiti duhovnost izvan svoje župne zajednice ili neke druge crkvene organizacije.

I u moderno vrijeme crkve, kao posvećena mjesta Božjega prebivanja, trebaju postati dom molitve za čovjeka. Slavlje liturgije treba uvesti čovjeka u dublje duhovno iskustvo, a ne se pretvoriti u izvanjske obrede čija se valjanost mjeri jedino prema izvršenim liturgijskim djelovanjima, dok su čovjekovo srce, njegov nutarnji svijet, njegove misli i odluke daleko od onoga što se slavi na posvećenim mjestima. U protivnom mnogi vjernici dolaze u crkvu da pokažu socijalnu pripadnost religioznoj zajednici, ali svoje duhovne potrebe ostvaruju u nekim drugim okolnostima i kontekstima, prakticirajući duhovnost bez Crkve ili izvan Crkve, a ponekad i protiv Crkve, što se često događa na Zapadu. Dostojanstvo i otajstvenost kršćanske liturgije treba pomoći vjerniku uključiti se u tu liturgiju svim svojim unutarnjim sposobnostima: srcem, umom, osjećajima, odlukama, pamćenjem i svom svojom snagom. Na taj način liturgija pomaže čovjeku zaroniti u osobnu molitvu te dolazeći u crkvu i slaveći liturgijske čine, ulazim dublje u duhovnu stvarnost, i nakon toga nemam potrebe tražiti duhovnost izvan svoje župne zajednice ili neke druge crkvene organizacije. Jasno je da Isus u Evanđeljima ide upravo tim smjerom pounutrašnjevanja religioznih praksi (usp. *Mt* 6,1-16) i svetopisamskih tumačenja (usp. *Mt* 5,20-48). Odlazeći na posvećena mjesta Božje prisutnosti i doživljavajući tu prisutnost u liturgijskim činima i osobnoj molitvi, moj se život sve više pretvara u mjesto Božje prisutnosti, jer počinjem misliti, doživljavati, voljeti i pomagati kao što to čini Bog.

Božja Riječ nastanjuje se u Isusovoj tjelesnosti *Iv* 1,14

Sljedeći korak Božje logike približavanja čovjeku s obzirom na mjesto njegova boravka pronalazimo u prologu Ivanova evanđelja, *Iv* 1,14: »*I Riječ tijelom postade i nastani se među nama...*«. Redak je toliko jednostavan i razumljiv, dijelom zato jer ga molimo unutar molitve »*Anđeo Gospodnji*«, te smo na njega naviknuti, a dijelom zato jer nas podsjeća na evanđeoski tekst o Isusu koji se nastanjuje u Kafarnaumu: »*Ostavi Nazaret te ode i nastani se u Kafarnaumu, uz more, na području Zebulunovu i Naftalijevu* ¹⁴ *da se ispuni što je rečeno po proroku Izaiji: ¹⁵ Zemlja Zebulunova i zemlja Naftalijeva, Put uz more, s one strane Jordana, Galileja poganska – ¹⁶ narod što je sjedio u tmini svjetlost vidje veliku; onima što mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu.*« (*Mt* 4,13-16)

Ipak, u Matejevom tekstu grčka riječ koja se upotrebljava za »nastaniti se« je *katoikeo*, što u sebi sadrži imenicu *oikia* ili »kuća«, dok u spomenutom Ivanovom prologu upotrijebljena grčka riječ za »nastaniti se« je *skenoo*, što zapravo znači »postaviti šator« ili »ušatoriti se« te u sebi sadrži imenicu *skene* ili »šator«. Ivan nije htio reći samo da se Božja riječ nastanila među nama, već nas je htio preko glagola *skenoo* ili »postaviti šator« povezati sa svom

tradicijom starozavjetnih tekstova o Božjoj prisutnosti u šatoru sastanka. To znači da je dolazak Sina Božjega u ljudskom tijelu k nama jedan od koraka približavanja Božjega ljudskom rodu, što je davno započelo, a opisano je u tekstovima Staroga zavjeta koji govore o šatoru sastanka kao mjestu Božje prisutnosti. Sada je ta Božja prisutnost na poseban način nazočna u čovještvo Isusa Krista, Sina Božjega, među nama. Isusovo je čovještvo mjesto Božje prisutnosti, a ne samo neki posvećeni prostor.

Kada, dakle, ulazim u posvećeni prostor, susrećem se s čovještvo ili tjelesnošću Isusa Krista i to postaje za mene posebno mjesto Božje prisutnosti. S Isusovim čovještvo susrećem se na poseban način u Evanđeljima, jer ona opisuju kakav je to čovjek bio Isus i kakvu je ljudskost živio, a s Isusovom tjelesnošću ili tijelom susrećem se u Euharistiji, kada blagujem tijelo Sina Božjega. Na taj način Ivanov redak »*I Riječ je tijelom postala i razapela šator među nama...*« ne znači samo da je vječna Božja Riječ, Sin Božji, uzeo ljudsko tijelo i nastanio se među ljudima, nastavlja jući tradiciju prisutnosti Božje na posvećenom mjestu, započetu u Starome zavjetu, već mnogo više znači da se Božja riječ, koja je preuzela na sebe ljudskost u osobi Isusa iz Nazareta, želi nastaniti u meni, upravo po tom Isusovom čovještvo ili ljudskosti. Upravo se tako i može prevesti *Iv 1,14*: »*I Riječ je tijelom postala, i nastanila se u nama*«. Grčki izraz »en hemin«, redovito preveden »među nama«, može se prevesti i doslovno »u nama«. To znači da moje čovještvo postaje mjesto Božje prisutnosti, te svakoga dana kad postajem sve sličniji Isusovom projektu života opisanom u Evanđeljima i kad često primam njegovo tijelo u sakramentu Euharistije, ja postajem mjesto Božje prisutnosti i u meni Bog razapinje svoj šator sastanka.

Zajednica Crkve postaje mjesto prisutnosti Duha Božjega Dj 2,1-11

Posljednji tekst našega razmišljanja o privilegiranom mjestu Božje prisutnosti jest tekst Djela apostolskih 2,1-11. To je liturgijski tekst prvoga čitanja na svetkovinu Duhova, koju smatramo rođendanom Crkve i njezina poslanja. Tekst govori o vizualnim i auditivnim znakovima Božje prisutnosti i Duha Božjega. Šum i silan vjetar s neba, popraćeni su ognjenim jezicima koji silaze nad apostole, što je zapravo slika silaska Duha Božjega u njihove živote. Vatra je vizualni znak Božje prisutnosti, a susreli smo ga u *Izl 40,38*, a silan vjetar znak je djelovanja Duha, što na poseban način susrećemo u *Ez 37,9-10* ili u *Post 1,2*. Prisutnost Božja sada se nastanjuje u apostolima s određenim ciljem odlaska drugima. U prijašnja tri koraka našeg dosadašnjeg razmišljanja promatrali smo tekstove koji govore o »statičnoj« Božjoj prisutnosti, nastanjenoj u šatoru, hramu ili Isusovoj i našoj čovječnosti, a sada se susrećemo s tekstom u kojem djelovanje Duha Božjega u apostolima izaziva dinamiku apostolskog poslanja. Prisutnost Duha u

[...] Božja prisutnost je na poseban način nazočna u čovještvo Isusa Krista, Sina Božjega, među nama. Isusovo je čovještvo mjesto Božje prisutnosti, a ne samo neki posvećeni prostor. Kada, dakle, ulazim u posvećeni prostor, susrećem se s čovještvo ili tjelesnošću Isusa Krista i to postaje za mene posebno mjesto Božje prisutnosti.

Anthony Van Dyck,
Silazak Duha Svetoga, 1618.–1620.

*Znak djelovanja Duha
Božjega u životima
apostola jest razumljivi
govor drugima.
Kada drugi razumiju
ono što moderna Crkva
govori, tada možemo
reći da su Duh Božji ili
Božja prisutnost proželi
Crkvu i nastanili se
u modernoj Crkvi.*

njihovim životima očituje se u govoru različitim jezicima, gdje oni različitim narodima razglašuju veličanstvena Božja djela. Znak djelovanja Duha Božjega u životima apostola jest razumljivi govor drugima. Kada drugi razumiju ono što moderna Crkva govori, tada možemo reći da su Duh Božji ili Božja prisutnost proželi Crkvu i nastanili se u modernoj Crkvi. Razumijevanje je izričito ljudska kategorija, kao što je to i govor i razgovor. Zanimljivo je da se Božja prisutnost u poslanju Crkve očituje upravo u razumijevanju. Nije stoga dovoljno samo učiniti sve prema propisima, pa ni ponirati u dubine duhovnosti i molitve pa niti doživjeti da se moja ljudskost oblikuje u skladu s Isusovom ljudskošću i da se Božja Riječ nastanjuje u meni, već je potrebno izreći Božji život koji se događa u mome srcu jezikom razumljivim drugome čovjeku, tako da i drugi postane dionik Božjega misterija, velikih Božjih djela. To je posljednji znak Božje blizine u mojem životu, kada Bog preko mene ulazi u živote drugih ljudi. ■

Povijesni i teološki pregled obreda posvete crkve

ZLATKO VLAHEK

Obred posvete crkve i oltara jedan je od onih koji se rijetko uzimaju u razmatranje u svakodnevnom župnom pastoralu. Iako godišnje slavlje obljetnice posvete crkve doziva u sjećanje spomen ovog slavlja, naglasak godišnjeg spomen slavlja obljetnice crkve preuzima drugi naglasak nego li ga sam Obred u svojoj cjelini ističe. Ovim putem upućujem na članak fra Ante Crnčevića o *Slavljenju obljetnice posvete crkve* (Živo vrelo 10/2004.) koji razlaže temu posvete crkve u eklezijalnom i pastoralnom aspektu. Sljedeće razmišljanje uvodi nas u povijesni i teološki aspekt samog Obred posvete crkve, ne isključujući sadašnje izazove župnog pastorala koji otvaraju nova pitanja s obzirom na slavlje posvete crkve.

Zavirujući u povijesnu genezu samog Obreda posvete crkve, nakon Konstantinovog mira (313. godine) kada su se počele graditi kršćanske crkve, njihovo je posvećenje prije svega predstavljalo blagdan Božjeg naroda, Crkvu koja je izašla iz progonstva. Povjesničar Euzebije o posveti bazilike u gradu Tiru (318.g.) piše: »Blagdan posvete u svakom gradu, posvete novosagrađenih crkava, stvara zajedništvo biskupa s okupljenim vjernicima koji su došli izdaleka i sa svih strana, a povezuju ih osjećaji prijateljstva i zajedništva članova tijela Kristova sabirući ih u jednu harmoniju ljudi«. Zatim nadodaje: »Zajedno, ljudi i žene svih dobi, svim snagama uma, vedrog duha i duše, slavili su Boga, tvorca svega dobra, s molitve i zahvalama«. (Euzebije iz Cezareje, *Historia ecclesiastica* X, III, 1, 4; IV, 71).

Od tada je posveta crkve ili oltara uvijek zadržala ovaj blagdansko-eklezijalni karakter.

Blagdan naroda Božjega

O blagdanu slavlja obreda posvete crkve prvih stoljeća imamo brojna svjedočanstva koja nas izvještavaju o obrednim dijelovima samog slavlja kao i teološkom razumijevanju i shvaćanju ovog blagdana. Bitan je naglasak da je to blagdan Božjeg naroda, u kojem se vjernici okupljaju i slave posvetu ne samo građevine-crkve, već osobno posvećenje.

Sveti Ambrozije piše svojoj sestri Marcelini o posveti bazilike koju je dao sagraditi u gradu Milanu (386. godine). »Veliki broj

O blagdanu slavlja obreda posvete crkve prvih stoljeća imamo brojna svjedočanstva koja nas izvještavaju o obrednim dijelovima samog slavlja kao i teološkom razumijevanju i shvaćanju ovog blagdana. Bitan je naglasak da je to blagdan Božjeg naroda, u kojem se vjernici okupljaju i slave posvetu ne samo građevine-crkve, već osobno posvećenje.

Od samog početaka temeljna odrednica slavlja obreda posvete crkve je Božji narod. Ako se obred posvete ne promatra kroz slavlje žive Crkve, Božjeg naroda, već samo kao posveta građevine, obred gubi svoje značenje.

ljudi pratio je prijenos posmrtnih ostataka mučenika Gervazija i Protazija u baziliku i sudjelovao u bdijenju koje je prethodilo njihovu ukopu... Dok sam vas sve promatrao...« Riječi su kojima je biskup Ambrozije započeti svoju propovijed. (Ambrozije, Epistola 22: PL 16, 1019-1026).

Gotovo identično svjedočanstvo nalazimo dva stoljeća kasnije, u propovijedi biskupa Grgura iz Toursa, koji će spomenuti identično mnoštvo za posvetu bazilike svetog Eufronija u svom biskupskom gradu: *»Bila je znatna skupina svećenika i đakona u bijelim haljinama, poznati civilni dužnosnika, a nadasve veliko mnoštvo ljudi«.* (Gregorije iz Toursa, *De gloria confessorum* 20: PL 71, 842).

Sva naredna povijesna svjedočanstva koja nam govore o blagdanu posvete crkve, dočaravaju sliku Crkve kao živu zajednicu vjernika. Od samog početka obred se obogaćivao i proširivao, tako da su već od desetog stoljeća obredi postali preopterećeni mnogobrojnim ponavljanjima, međutim njihovo trajanje nikada nije obeshrabilo kršćanski narod. Dovoljno je istaknuti posljednje slavlje obreda posvete crkve prema starom rimskom pontifikalu, bazilike sv. Pija X. u Lurdu, koju je predvodio kardinal Roncalli u zajedništvu s dvadesetak tisuća vjernika (24./25. ožujka 1958.).

Povijest slavlja blagdana

Kada je, u prosincu godine 164. pr. Kr., Juda Makabej očistio jeruzalemski hram i podigao oltar, blagdan posvećenja je produžen za osam dana, a Juda je propisao da se svake godine obljetnica slavi na isti način i u istom vremenskom trajanju (*1Mak* 4,36-59). Svetopisamski običaj preuzeo se od samog početka, za posvetu

Bazilika Svete Marije Velike

kršćanskih bazilika i za njihovu obljetnicu. Oko 386. godine u Jeruzalemu je svečanom osminom proslavljena obljetnica posvećenja *martyrium-a* i *anastasis-a*, koja je bila 13. rujna 335.g. Prema izvještaju hodočasnice Eterije, svetkovina je po važnosti zadobila jednaku važnost kao Uskrs i Bogojavljenje, zbog sudjelovanja velikog broja biskupa, redovnika i vjernika, koji su sudjelovali u slavlju. Svaki je dan uključivao procesiju do različitih svetih mjesta. (Eterija, *Diario di viaggio* 49; EP 1979, 140-142).

Rimska je liturgija sačuvala spomen slavlja na posvete crkava koje su se slavile u 5. stoljeću, uključujući značajne bazilike Svete Marije Velike, Svetog Petra u okovima i Svetog Lovre van zidina. U cijelom srednjem vijeku slavlje posvete crkve, po gradualnosti slavlja smatralo se jednakim slavlju blagdana sveca zaštitnika. Od samog početaka temeljna odrednica slavlja obreda posvete crkve je Božji narod. Ako se obred posvete ne promatra kroz slavlje žive Crkve, Božjeg naroda, već samo kao posveta građevine, obred gubi svoje značenje.

Bazilika Svetog Petra u okovima

Bazilika Svetog Lovre

Biblijski korijeni blagdana

Slavlje blagdana posvećenja crkve u vjernicima je oduvijek pobuđivalo veliki odaziv na sudjelovanje u samom slavlju, očigledno zbog razloga kojeg nailazimo u svetopisamskim svjedočanstvima, ali i u pučkoj tradiciji. A) Značenje glagola »posvetiti«, »bлагословити« nije izvorno kršćansko, kao ni grčka riječ »encenia«. Sve te pojmove nalazimo u rječniku društvenog i vjerskog života. »Posvetiti« znači izdvojiti iz svakodnevne uporabe u svrhu posebnih slavlja, zatim dodijeliti, pripisati, inauguirati. Grčka riječ »encenia«, što znači inauguracija, označava u Vulgati i u četvrtom Evanđelju (*Jv 10,22*) blagdan posvećenja hrama; no, prema sv. Augustinu, značenje termina preuzeo je govorni oblik latinskog jezika, koji nije uvijek imao određenu i profiliranu razinu izražavanja kao pisani latinski: upotrebljava se, na primjer, da

Lodovico Cardi,
Jakovljevi san (Post 28,10-22), 1593.

se kaže da netko nosi novo odijelo. Nekršćanska terminologija je poznavala značenje posvete hrama, oltara, kazališta ili grada. Tako na primjer znamo da je 11. svibnja 330. svečano proslavljeno posvećenje grada Konstantinopola. Obred je uvijek uključivao procesije sa škropljenjem vodom, molitava i prinosenjem žrtava. Čak ni danas riječ »posveta« nije ograničena samo na religijsko područje: posvećena je knjiga, spomen-ploča itd.

Stari zavjet također poznaje posvete kamena (*Post* 28,18), oltara (*Br* 7,10-11; 84,88) kuća (*Pnz* 20,5); ali prije svega svjedoči o različitim uzastopnim posvećenjima Gospodnjeg hrama: onog prvog hrama, kojeg je Salomon slavio sedam dana u prisutnosti cijelog naroda (*1Kr* 8,1-66), i onog drugog hrama, u vrijeme Ezre (*Ezr* 6,15-18) 515.g. pr. Krista. Glede samog obreda čišćenja hrama i posvećenja novog oltara za žrtve paljenice koje je izvršio Juda Makabejac (*1Mak* 4,36-59), židov-

ski je narod svake godine obnavljao svoje sjećanje na blagdan »Hanuke«. Slavilo se osam dana, počevši od 25. kisleva (prosinc). U početku sam obred je povezan s građevinom hrama, gdje su ljudi sudjelovali u procesiji i prinostili žrtve uz pjevanje pjesme »halel« (*Ps* 112-117).

Kroz srednji vijek, sam obred posvete crkve zadobivao je postepeno nove i dodatne elemente, obogaćene molitvama koje su od Tridentskog sabora do Drugog vatikanskog sabora promijenila teološko značenje stavljajući naglasak na posvećenju same građevine, dok je izbljedita dimenzija eklezijalnosti i značenje posvećenja Božjeg naroda samog obreda.

U liturgijskoj reformi Drugog vatikanskog sabora, novi Obred posvete crkve ponovno će vratiti teološki naglasak na Božji narod-vjernike.

Novi obred posvete crkve (1977.)

Nakon Drugog vatikanskog sabora, komisija zadužena za provedbu obnovljene liturgije isprva je oklijevala poduzeti novu reviziju obreda posvete crkve. Tek kasnije, nakon rasprave činilo se prikladnim učiniti obrede više u skladu s načelima nove

Konstitucije o liturgiji, *Sacrosanctum concilium*. Novi *Ordo dedicationis ecclesiae et altaris* bio je pripremljen već 1971. godine, a odobren tek dekretom Dikasterija za bogoštovlje i disciplinu sakramenta 29. svibnja 1977. *Red posvete crkve i oltara* preveden je na hrvatski jezik 1980. godine.

Liturgijska reforma nakon Drugog vatikanskog sabora, vodila se trima glavnim načelima obnove *Reda posvete crkve i oltara*.

1. Ponajprije je bilo potrebno euharistiji vratiti njezinu iskonsku ulogu u posveti crkve ili oltara. Svatko mora shvatiti da »misno slavlje pripada bitno obredu posvete crkve« (*Red posvete crkve* br. 8-9), zato su između liturgije riječi i euharistije umetnuti obredi pomazanja, kađenja, pokrivanja i rasvjete crkve, od kojih se svaki smatra sastavnim dijelom posvete. Simbolika obrednih čina svoje uporište ima u vidljivom naviještanju Božje Riječi i sudioništvu vjernika u mističnom Tijelu Kristovu žive Crkve.

Prvi navještaj Božje Riječi u novoj zgradi označava sam po sebi obred posvete: biskup svečano izlaže lekcionar narodu prije nego što ga preda čitaču (br. 53). Što se tiče euharistijskog bogoslužja, shema iz 1973. predložila je njegovo vlastito predslavlje kao molitvu posvete crkve ili oltara, prema rimskom običaju iz sedmog stoljeća (br. 75). Sagledavajući teološke dimenzije teksta vlastitog predslavlja, jasno je kako se molitva usmjerava iz posvete građevine crkve u živu zajednicu – Crkvu. Upravo zbog tog te uočljive činjenice, jasno je da se slavlje posvete više ne može odvojiti od mise.

2. Naglašavajući važnost euharistije u slavlju, nije se ispustilo važnost pohranjivanja moći svetaca u oltar. Zapravo, to poprima puno značenje tek onda kada je moguće imati značajne i autentične relikvije svetaca koje će se staviti pod ploču oltara, »da se označi kako žrtva udova ima svoje počelo u žrtvu Glave« (br. 14). Naprotiv, ne bi se isticala važnost eklezijalne dimenzije žive Crkve s proslavljenom Crkvom, da se moći svetaca ne pohranjuju u oltar ili da su moći nevjerodostojne. Drugi vatikanski sabor naglasio je važnost i na tome inzistirao, kako moći svetaca moraju biti vjerodostojne s obzirom da su postavljene na štovanje vjernika (SC 111).

3. Vjerodostojnost moći svetaca obredno prati ostale simbolični obrede posvete crkve. U novom obredu odlučeno je ispustiti mnogobrojne znakove i ponavljanja, gesta simboličnog govora koje su karakterizirale srednjovjekovni *Red posvete crkve*. Temeljeći se na smjernici Konstitucije o liturgiji *Sacrosanctum concilium*, »Neka se obredi odlikuju plemenitom jednostavnošću, neka budu kratki i jasni, neka izbjegavaju suvišna ponavljanja i neka budu prilagođeni shvaćanju vjernika tako da im općenito ne treba mnogo razjašnjenja.« (SC 34). Liturgijski simbolični govor vode, mirisnog ulja, tamjana i svjetla univerzalni su znakovi gotovo u svim obredima bogoslužja. Riječi koje prate škropljenje, krizmanje, kađenje i rasvjetu građevine crkve, označavaju odnos ovih gesta s otajstvom Crkve u njezinoj cjelini i u njezinu poslanju.

[...] »misno slavlje pripada bitno obredu posvete crkve« (*Red posvete crkve* br. 8-9), zato su između liturgije riječi i euharistije umetnuti obredi pomazanja, kađenja, pokrivanja i rasvjete crkve, od kojih se svaki smatra sastavnim dijelom posvete. Simbolika obrednih čina svoje uporište ima u vidljivom naviještanju Božje Riječi i sudioništvu vjernika u mističnom Tijelu Kristovu žive Crkve.

Otajstvo crkve koje se slavi u posveti

Obredi i molitveni obrasci posvete crkve sačinjavaju trajnu teologiju otajstva Crkve i oni se odnose na vjernike okupljene na Gospodinov poziv i prije samog početka gradnje crkve namijenjene za bogoslužna slavlja zajednice vjernika. Zborna molitva obljetnice posvete crkve govori: »Bože, ti izabireš ljude, živo kameenje, da sebi podigneš vječno prebivalište. Umnoži u Crkvi Duha milosti da se tvoji vjernici stalno ugrađuju u nebeski Jeruzalem«. U kratkoj molitvi očituje se odnos žive Crkve, zajednice vjernika, koja se u građevini crkve izgrađuju za nebeski Jeruzalem.

Biblijski tekstovi predloženi za slavlje pomažu prodrijeti u dubine ovog eklezijalnog-eshatološkog odnosa, a homilije i komentari crkvenih otaca predstavljaju odjek razmatranja Božju Riječ u Obredu posvete crkve.

Nauk Božje Riječi

Bogatstvo lekcionara sačuvalo je najznačajnije biblijske tekstove koji su se od davnine naviještali u obredu posvete crkve.

a) Čitanja za posvetu crkve – samo jedno čitanje iz Staroga zavjeta određeno je za dan posvete iz knjige proroka Nehemije (8,1-4a. 5-6. 8-10) i njegovo je naviještanje obvezno.

Ovaj starozavjetni tekst odnosi se na posvetu prvog Salamonova hrama, kako bi se ponovno oživilo u vjernicima sjećanje na događaj jeruzalemskog naroda oko govornice s koje je književnik Ezra čitao riječ Zakona. Liturgija *Obreda posvete crkve* u ovom tekstu naglašava određeni diskontinuitet: građevina koja je namijenjena kršćanskoj zajednici za bogoslužje nije nasljednica starozavjetnog hrama u kojem je počivala »Božja slava«. Ta »Božja slava« sada lebdi nad samim ljudima, osluškujući svoga Gospodina na dan kada mu se posvećuje, narod je svjestan da je »radost Gospodnja njegova jakost!« (*Neh 8,2-10*).

Apostolska čitanja razvijaju parabolu o gradnji crkve kao građevine. Utemeljena na apostolima i prorocima, s Kristom kao zaglavnom kamenom (*Ef 2,19-22*), sagrađena od živog kamena (*1Pt 2,4-9*), to je hram koji je sagrađio Bog (*1Kor 3,9b-11.16-17*). Na kraju izgradnje crkva se predstavlja kao novi Jeruzalem, Božja kuća u zajedništvu vjernika (*Otk 21,1-5a*), obasjana slavom Božjom (*Otk 21,9b-14*), skup prvorodenih, grad Boga živoga, gdje se slavi vječna gozba s anđelima (*Heb 12,18-19.22-24*).

Bernardo Strozzi,
Obraćanje Zakeja, XVII. st.

Lateranska bazilika

Sveti Pavao razvija poosobljenje slike novoga hrama. Nakon što je zajednici vjernika navijestio: »Hram ste Božji i Duh Sveti prebiva u vama. Ako tko upropašćuje hram Božji, upropastit će njega Bog. Jer hram je Božji svet, a to ste vi«. (*1Kor 3,16-17*), kasnije će, da ih upozori na nečistoću, reći: »Ili zar ne znate? Tijelo vaše hram je Duha Svetoga koji je u vama, koja imate od Boga, te niste svoji« (*1Kor 6,19*).

Prvi od evanđeoskih odlomaka je Matejev tekst: »Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju« (*Mt 16,13-19*), gdje je još uvijek slika građevine crkve koja se primjenjuje na Crkvu; to je kuća sagrađena na stijeni, na Petrovoj vjeri u Sina Boga živoga. Drugi, manje značajan, jest izvještaj o Isusovu boravku u Zakejevovoj kući: »Danas je došlo spasenje ovoj kući« (*Lk 19,1-10*). Zatim slijede dva Ivanova teksta. U prvom Isus predstavlja svoje vlastito tijelo kao jedinstveni hram Svevišnjega koji zamjenjuje svaki ljudskim rukama izgrađen hram (*Iv 2,13-22*). Drugi tekst (*Iv 4,19-24*) izvješćuje o razgovoru između Isusa i Samarijanke o štovanju Oca u duhu i istini; predlaže se i za posvetu oltara.

Nauk crkvenih otaca

Od prvih obreda posveta crkava, koji datiraju iz 4. stoljeća, uvijek su shvaćani kao blagdani »živoga hrama živoga Boga, koji činimo mi

*»Želiš li baziliku pronaći
sjajnu? Ne kaljaj svoju
dušu blatom grijeha.
Ako ti želiš da je tvoja
bazilika svijetla, i Bog
hoće da tvoja duša nije
tamna. Nek bude što Bog
kaže: nek u nama svijetli
svjetlost dobrih djela i
nek se slavi onaj koji je na
nebesima. Kako ti ulaziš
u ovu crkvu, tako Bog
želi ući u tvoju dušu.«
(Sveti Cezarije iz Arlesa)*

sami«, prema izrazu Euzebija u svom obraćanju kršćanima grada Tira. On kaže: »muku i trud onih koji su radili na izgradnji ove građevine zasigurno cijeni onaj koga se slavi kao Boga, ali ne toliko koliko živi hram kakav ste svi vi, budući da se on prvenstveno divi kući napravljenoj od živog i dobro postavljenog kamenja, čvrsto utvrđenoj na temelju apostola i proroka, kojemu je zaglavni kamen sam Isus Krist«. (Euzebije iz Cezareje, *Historia ecclesiastica* X, III, 1, 4; IV, 71). Prema riječima govornika, plod slavlja obreda posvete crkve trebao bi biti »obnova božanske i razumske građevine duša«.

Crkveni oci će ovu tradiciju preuzeti i obogatiti svojim komentarima. Dovoljno je spomenuti, na Zapadu sv. Augustina i sv. Cezarija iz Arlesa. Dva njihova govora, koja se nalaze u 4. svesku Liturgije časova (zajedničko slavlje posvete crkve i posveta Lateranske bazilike), mogu se smatrati sažetom verzijom tradicije. *»Ovaj se skup sabrao na slavlje posvete doma molitve. Ovo je dakle, dom naših molitava, a mi smo dom Božji. Ako smo mi dom Božji, onda se izgrađujemo dok živimo ovdje na zemlji, a na kraju se života posvećujemo. Građevina, pa i sama gradnja, gradi se u mukama, a posvećenje klicanjem«.*

Augustin naknadno razvija paralelu između radova potrebnih za izgradnju bazilike i kršćanske inicijacije: *»Što se ovdje događalo kad se građevina podizala, to isto biva kad se sabiru oni koji u Krista vjeruju. Vjerom kao drveće siječemo u šumi i kamenje lomimo na brdima; kad se pak netko uvodi u vjeru, kad se krsti i odgaja, tad se nekako kao pod rukama radnika i klesara teše, ravna i obrađuje. Ipak domom Gospodnjim ne postaju ako se ljubavlju ne združuju«.*

Sveti Cezarije iz Arlesa usvaja isti jezik kao i njegov učitelj Augustin: *»Želiš li baziliku pronaći sjajnu? Ne kaljaj svoju dušu blatom grijeha. Ako ti želiš da je tvoja bazilika svijetla, i Bog hoće da tvoja duša nije tamna. Nek bude što Bog kaže: nek u nama svijetli svjetlost dobrih djela i nek se slavi onaj koji je na nebesima. Kako ti ulaziš u ovu crkvu, tako Bog želi ući u tvoju dušu«.*

Istočna liturgija upotrebljavajući grčku riječ »encenija«, sažima nauk crkvenih otaca u ovom citatu: »Čovječe, vrati se k sebi: postani novi čovjek odbacivši staro i slavi posvetu duše svoje«.

Drevni tekst opata samostana sv. Denisa u Francuskoj na izvrstan način naglašava milost obnove kršćanskog naroda koja se slavi kroz obrede liturgije posvete.

»Gospodine Isuse Kriste, po pomazanju svete krizme i primanju svete euharistije, ti ujedinjuješ materijalno s nematerijalnim, tjelesno s duhovnim, ljudsko s božanskim. Ovim vidljivim blagoslovima ti nevidljivo obnavljaš i ujedno čudesno preobražavaš sadašnje carstvo u nebesko carstvo«.

Obred posvete crkve sagrađene od kamena, obredno naglašava simbolični govor o posveti naroda. ■

Posveta crkve: struktura i značenje današnjih obreda

MILAN DANČUO

Termin »crkva« od davnina se proteže i na građevinu u kojoj se Crkva kao zajednica okuplja radi zajedničke molitve, slušanja Božje riječi, slavljenja euharistije i primanja sakramenata. Kao vidljiva građevina, crkva je znak hodočasničke Crkve na zemlji i slika već proslavljene Crkve na nebesima. Iz toga su se razloga, već prema drevnom običaju, crkve posvećivale Bogu uz svečani obred da budu mjesta za trajno okupljanje vjernika i slavljenje svetih otajstava. Time takva sveta mjesta predstavljaju sliku okupljene zajednice i omogućuju sudjelovanje svih vjernika u liturgijskim slavljinama. Obnovljeni *Ordo dedicationis ecclesiae et altaris* izlazi 1977. godine kao dio *Rimskog pontifikala* koji je na hrvatskom jeziku objavljen 1980. godine pod nazivom *Red posvete crkve i oltara*. Ovaj obrednik za posvetu crkve jedan je od posljednjih plodova sveobuhvatne liturgijske obnove nakon koncila. Temeljni kriterij kojim se vodila obnova jest pojednostavnjenje obreda bez umanjivanja simboličke vrijednosti prema načelu *nobilis simplicitas*. U odnosu na prethodna izdanja, novi obrednik iskazuje snažniju vjernost izvornoj rimskoj tradiciji čuvajući najvažnije elemente iz kasnijih razvoja. Velika novost je promoviranje djelatnijeg sudjelovanja vjernika čime se naglašava povezanost koncilske ekleziologije i kristološke dimenzije kroz odnos Crkve kao otajstvene zajednice i crkve kao građevine i simbola. U ovim razmišljanjima pažnju usmjerujemo na pojašnjenje različitih obrednih elemenata dvaju slavlja: posvete nove crkve i posvete crkve u kojoj se već redovno slave otajstva.

Obred posvete nove crkve

U novom obredu istaknuto je nekoliko temeljnih okvira za slavlje posvete. Redoviti služitelj posvete nove crkve je biskup kojemu je povjerena briga za partikularnu Crkvu. Nedjelja je pastoralno najprikladniji dan za posvetu kada vjernici mogu doći u većem broju na slavlje. Misno slavlje blisko je povezano s obredom posvete crkve, a u obredu se koriste tekstovi iz obrednika koji pripadaju obredu posvete, kako za bogoslužje riječi tako i za euharistijsko slavlje. U misi posvete liturgijsko ruho je bijele boje, a sam dan posvete ima stupanj svetkovine u crkvi u kojoj se obred održava.

Misno slavlje blisko je povezano s obredom posvete crkve, a u obredu se koriste tekstovi iz obrednika koji pripadaju obredu posvete, kako za bogoslužje riječi tako i za euharistijsko slavlje. U misi posvete liturgijsko ruho je bijele boje, a sam dan posvete ima stupanj svetkovine u crkvi u kojoj se obred održava.

Ulaz u crkvu i uvodni obredi

Obred posvete započinje ulaskom u crkvu, a ovisno o okolnostima slavlja može se odvijati na tri načina po izboru. Prvi način je ophod do crkve koja će se posvetiti čime se želi iskazati slika hodočasničke crkve na putu prema nebeskom hramu. Okupljanje vjernika se odvija u obližnjoj crkvi ili na nekom drugom prikladnom mjestu odakle se biskup, službenici i vjernici upućuju prema crkvi koja se posvećuje. Za vrijeme ophoda pjeva se antifona »U dom ćemo Gospodnji radosno ići« s tekstom iz psalma 122 (121). Uvodne riječi biskupa ističu povezanost slavlja euharistije i obreda posvete, naglašavaju zatim važnost navješćaja Božje riječi, krsnog vrela kao mjesta gdje se rađa kršćanska zajednica i usmjerenost sakramentalnog života prema rastu zajednice u pravi duhovni hram. Drugi način je svečani ulaz u okolnostima kada se ophod ne može održati ili nije prikladan, a u tom slučaju zajednica se okuplja pred vratima crkve. Na kraju, jednostavnim ulazom vjernici se mogu okupiti u samoj crkvi, a biskup i službenici izlaze iz sakristije na uobičajen način.

U uvodnom dijelu slavlja posebno se ističe nekoliko obrednih elemenata. U simboličkom smislu znakovit je obred predaje crkve u kojem predstavnici svih suradnika u gradnji crkve predaju građevinu biskupu. Mjesna crkvena zajednica obredom otvaranja vrata uzima u posjed novu građevinu i po prvi puta ulazi u crkvu kao zajednica koja se tim činom otvara slavlju božanskih otajstava. Nakon obreda ulaska u crkvu biskup blagoslivlja vodu kojom će poškropiti narod kao izraz pokore i na spomen krštenja u znak čišćenja duhovnog hrama i zajednice vjernika, a zatim škropi stijene i oltar nove crkve. Riječi blagoslova ističu da je voda znak krsne kupelji koja vjernike čini novim stvorenjem u Kristu i živim hramom Duha Svetoga. Moli se da okupljeni vjernici, ali i svi koji će se u crkvi i ubuduće okupljati i ondje slaviti sveta otajstva zajedno stignu u nebeski Jeruzalem. Uvodni obredi zaključuju se himnom »Slava Bogu na visini« i zbornom molitvom.

Mjesna crkvena zajednica obredom otvaranja vrata uzima u posjed novu građevinu i po prvi puta ulazi u crkvu kao zajednica koja se tim činom otvara slavlju božanskih otajstava.

Zajednica se rađa od Riječi, njome se hrani i pomoću nje raste i razvija se.

Liturgija riječi

Navješćaj Božje riječi novi je element u obnovljenom obredu. Zajednica se rađa od Riječi, njome se hrani i pomoću nje raste i razvija se. Navješćaj Božje riječi i inauguracija ambona slave se na način da čitači, od kojih jedan nosi lekcionar, dolaze pred biskupa i predaju mu

Pomazanje crkve znači da je potpuno i trajno posvećena kršćanskom bogoslužju

lekcionar. Biskup ga pokazuje narodu i govori: »Neka u ovoj dvorani uvijek odjekuje Božja riječ. Nek vam otvara otajstvo Kristovo i u Crkvi ostvaruje vaše spasenje«. Zatim biskup daje lekcionar prvom od čitača koji odlazi do ambona noseći lekcionar na svima vidljiv način te ga otvara i naviješta Božju riječ. Naviještaju se tri čitanja, izabrana među predloženima u lekcionaru za obred posvete crkve. Kao prvo čitanje uvijek se čita odlomak iz Nehemijine knjige u kojem je narod Jeruzalema okupljen oko književnika Ezre kako bi slušao navještaj Božjeg zakona (usp. *Neh* 8,2-4-5-6.8-10). Kao pripjevni psalam uzima se *Ps* 19 (18) s pripjevom: »Riječi tvoje, Gospodine, duh su i život« (usp. *Ps* 19 (18),8-9.10.15). Nakon čitanja biskup drži homiliju u kojoj tumači biblijska čitanja i značenje posvete crkve te se na kraju govori Ispovijest vjere. Sveopća molitva se izostavlja jer se umjesto nje pjevaju litanije.

Prema liturgijskoj tradiciji biskup može uz pomoć dva ili četiri prezbitera izvršiti dvanaest pomazanja krizmom stijena crkve u znaku križa, ali prema prilikama mogu se napraviti i samo četiri. Pomazanja označavaju da je crkva slika svetog grada Jeruzalema. Dobro je sačuvati stari običaj da se u skladu s mjestom pomazanja postavljaju križevi od kamena, bronce ili drugog prikladnog materijala ili da se takvi križevi isklešu duž zidova crkve na odgovarajućoj visini.

Molitva posvete i pomazanja oltara i crkve

Središnji obredi su molitva posvete i pomazanje oltara i crkve. Slijed obreda je karakterističan za slavlje posvete, ali je svaki obredni element orijentiran ne toliko na samo posvećivanje oltara i zidova nove građevine za kult, već na oživljavanje svijesti da je kršćanin pravi Božji hram i na isticanje da su sakramenti način na koji sam vjernikov život postaje mjesto Božje prisutnosti. Litanije se pjevaju na koljenima ili stojeći u vazmenom vremenu. Nakon pjevanja litanija prema tradiciji rimske liturgije ugrađuju se u oltar relikvije mučenika ili nekog drugog sveca iako taj obred više nije neophodan prema novom obredniku. Stavljanje relikvija pokazuje da je žrtva vjernika kao udova povezana sa žrtvom Krista kao glave i da iz Kristove žrtve izvire njihova snaga i milost. Relikvije trebaju biti dovoljno velike i autentične, a posudica s moćima ne stavlja se na oltar niti u oltarnu ploču, već se stavlja pod samu ploču, vodeći

Posvetnom molitvom izražava se nakana da se crkva zauvijek posveti Bogu i zaziva se njegov blagoslov. Takva posvetna molitva, zajednička tradicijama kršćanskih zajednica na Istoku i na Zapadu, ne umanjuje važnost euharistijskog slavlja kao najvažnijeg obreda i jedinog neophodnog za posvetu crkve.

računa o obliku oltara. Jedna od povelja posvete crkve stavlja se zajedno u kutiju s relikvijama.

Posvetnom molitvom izražava se nakana da se crkva zauvijek posveti Bogu i zaziva se njegov blagoslov. Takva posvetna molitva, zajednička tradicijama kršćanskih zajednica na Istoku i na Zapadu, ne umanjuje važnost euharistijskog slavlja kao najvažnijeg obreda i jedinog neophodnog za posvetu crkve. Molitva je nova i sastavljena uzimajući elemente iz prethodnih molitava za posvetu crkve i posvetu oltara čime se želi iskazati neraskidiva poveznica između crkve i oltara kao prostornih simbola. Izražava na jasan i odlučan način želju zajednice da Bog posveti na trajan način novo mjesto kulta i moli milost da bude mjesto i znak za slavljenje svetih otajstava, mjesto molitve, milosrđa i autentičnoga evanđeoskog života kojim vjernici nastoje živjeti.

Obredi pomazanja, kađenja, pokrivanja i rasvjetljavanja oltara i crkve izražavaju i pojašnjavaju vidljivim znakovima neke aspekte onoga nevidljivoga djelovanja koje Gospodin vrši po Crkvi kada ona slavi božanska otajstva, osobito euharistiju.

Prijašnjih pet pomazanja u novom obredu zamijenjeno je jednim izlivanjem ulja na sredini oltara i na četiri ugla, a zatim se pomazuje cijeli oltar. Znakovito je pomazanje najprije oltara pa zidova: od pomazanja Krista dolazi se do pomazanja vjernika jer su stijene crkve simbol vjernika kao duhovnog kamena. Oltar i crkva pomazanjem postaju vidljiv znak otajstva Krista i Crkve. Krizmanim pomazanjem oltar postaje simbol Krista - Pomazanika. Otac ga je pomazao Duhom Svetim i učinio ga Velikim svećenikom, tako da prinosi žrtvu svoga tijela na oltaru za spasenje svih. Pomazanje crkve znači da je potpuno i trajno posvećena kršćanskom bogoslužju. Prema liturgijskoj tradiciji biskup može uz pomoć dva ili četiri prezbitera izvršiti dvanaest pomazanja krizmom stijena crkve u znaku križa, ali prema prilikama mogu se napraviti i samo četiri. Pomazanja označavaju da je crkva slika svetog grada Jeruzalema. Dobro je sačuvati stari običaj da se u skladu s mjestom pomazanja postavljaju križevi od kamena, bronce ili drugog prikladnog materijala ili da se takvi križevi isklešu duž zidova crkve na odgovarajućoj visini.

Nakon obreda pomazanja na oltar se stavlja žarište za paljenje tamjana ili miomirisa, ili se na sam oltar može staviti hrpa tamjana pomiješana sa svijećama. Biskup stavlja tamjan u žarište ili svjećicom zapali hrpu tamjana govoreći: »Nek se vine naša molitva, Gospodine, kao kâd pred lice tvoje; kao što se ovaj dom ispunja ugodnim mirisom, tako i tvoja Crkva nek odaje miomiris Kristov«. Zatim stavi tamjan u kadionicu i pokadi oltar. Nakon kađenja oltara biskup se vraća na sjedište, a službenici prolazeći lađom crkve kade narod i stijene. Tamjan koji se pali na oltaru označava da se Kristova žrtva ovjekovječena na oltaru u otajstvu uzdiže k Bogu kao miomiris, a ujedno označava da se molitve vjernika uzdižu do

Božjeg prijestolja. S druge strane, kađenje unutrašnjosti crkve ukazuje da posvetom ona postaje kuća molitve. No, kad se prije svega Božji narod jer je on živi hram, u kojem je svaki vjernik duhovni oltar.

Pokrivanje oltara pokazuje da je oltar mjesto i euharistijske žrtve i stol Gospodnji. Oko njega stoje svećenici i vjernici koji zajedno proslavljaju Kristovo djelo spasenja, iako s različitim službama i zadacima. Iz toga je razloga oltar, stol žrtvene gozbe, pripremljen i svečano ukrašen. Time postaje izraziti znak da svi vjernici s radošću pristupaju ovom stolu Gospodnjem, da se nahrane božanskom hranom, odnosno tijelom i krvlju darovanog Krista. Nakon pokrivanja oltara slijedi obred rasvjetljavanja. Do tada se u slavlju ne govori o svjetlu i nema niti svijeća niti svjetla. Rasvjetljavanje oltara, a zatim i rasvjetljavanje crkve, označava da je Krist svjetlo koje prosvjetljuje ljude. Crkva svijetli tim istim Kristovim svjetlom i kroz nju Bog zahvaća sve ljude. Biskup pruža đakonu upaljenu svijeću govoreći: »Svjetlo Kristovo nek svijetli u Crkvi, da svi narodi dosegnu puninu istinu«. Đakon odlazi do oltara i pali svijeće za euharistijsko slavlje. Zatim se pale sve svijeće i sva svjetla u crkvi u znak radosti.

Slavlje euharistije

Nakon pripreme oltara, biskup slavi euharistiju koja je najvažniji i najstariji dio cijeloga obreda. Slavlje euharistije je dio obreda posvete jer se slavljenjem euharistijske žrtve doseže i znakovima jasno očituje glavna svrha za koju je crkva sagrađena i oltar podignut. Prema tradiciji Crkve euharistija, koja posvećuje srca onih koji je primaju, već na neki način posvećuje oltar i mjesto slavlja. Povezanost posvete crkve i euharistijskog slavlja naznačena je i istaknuta u vlastitom predslavlju, blisko povezanim s obredom, koje je preuzeto iz ambrozijanske tradicije. U tekstu predslavlja ponovno se preuzimaju teme iz molitve posvete.

Nakon pričesti slijedi obred otvaranja kapele Presvetog sakramenta, ako je predviđeno njezino postojanje u liturgijskom prostoru, ili se svečano inaugurira svetohranište. Posuda s Presvetim sakramentom ostavlja se na oltaru, a biskup zatim govori popričesnu molitvu. Nakon molitve vraća se k oltaru, klekne i pokadi Presveto, zatim uzima posudu te kreće ophod, na čelu s križem kroz lađu crkve koja prati Presveti sakrament sa svijećama

Rasvjetljavanje crkve, označava da je Krist svjetlo koje prosvjetljuje ljude.

U obnovljenoj koncilskoj perspektivi inauguracija nove crkve trebala bi se održati u isto vrijeme kada i njezina posveta kako bi se ispravno razumjelo značenje obreda, vrijednost simbola te neraskidiva povezanost crkve i sakramenta euharistije. Stoga treba izbjegavati slavljenje mise u novoj crkvi prije nego što je posvećena.

i tamjanom, do kapele Presvetog sakramenta. Kad je procesija stigla do kapele, biskup stavlja posudu s Presvetim sakramentom u svetohranište, ostavljajući vratašca otvorena, i stavivši tamjan u kadionicu, pokadi Presveti Sakrament na koljenima. Zatim, nakon prikladnog vremena molitve u tišini, đakon stavlja posudu u svetohranište i zatvara vratašca te se pali svjetiljka koja će ostati stalno upaljena u blizini svetohraništa.

Obred posvete crkve u kojoj se već redovno slave otajstva

U obnovljenoj koncilskoj perspektivi inauguracija nove crkve trebala bi se održati u isto vrijeme kada i njezina posveta kako bi se ispravno razumjelo značenje obreda, vrijednost simbola te neraskidiva povezanost crkve i sakramenta euharistije. Stoga treba izbjegavati slavljenje mise u novoj crkvi prije nego što je posvećena. Kada se ipak posvećuje crkva u kojoj se iz pastoralnih razloga već slave otajstva, koristi se prilagođeni obred posvete. Sam obrednik razlikuje novosagrađene crkve od onih koje su izgrađene prije nekog vremena. Kao kriterij za posvetu ovih crkva navodi se da oltar još ne smije biti posvećen jer današnji liturgijski propisi zabranjuju posvetu crkve bez posvete oltara s obzirom da je posveta oltara jedan od glavnih dijelova cijeloga obreda. Starija se crkva može posvetiti u slučaju da je u arhitektonskoj strukturi same građevine nešto novo ili bitno izmijenjeno ili ako je došlo do promjene u njezinom pravnom statusu, kao na primjer u slučaju da je crkva podignuta na status župne crkve.

Obred posvete crkve u kojoj se već slave otajstva u svojoj je strukturi jednak onome za posvetu novosagrađene crkve, osim ako zbog posebnog stanja predviđenog ovim obredom pojedini obredni elementi nisu primjenjivi ili je drugačije navedeno. Nekoliko je posebnosti koje se mogu istaknuti. Izostavlja se obred otvaranja vrata crkve ako se crkva koristi za slavlja i već je otvorena vjernicima. U tom slučaju, vrši se jednostavni način ulaska u crkvu. Obred predaje crkve biskupu održava se ako je crkva nedavno sagrađena, izostavlja se u posveti stare crkve u kojoj se arhitektonski ništa nije mijenjalo ili se prilagođava prema stanju starije crkve koja će se posvetiti ako je došlo do radikalnije obnove i uređenja same crkve. Izostavlja se obred škropljenja stijena crkve blagoslovljenom vodom, budući da ova obredna gesta ima značaj čišćenja. Na kraju, izostavljaju se posebnosti prvog navještaja Božje riječi pa se kao liturgijska čitanja mogu odabrati bilo koja čitanja iz obreda posvete crkve.

Zaključne misli

Crkva kao građevina slika je koju Crkva kao zajednica ima o sebi i o svojoj vjernosti Kristu. Novi obrednik posvete crkve donosi nove teološke naglaske ističući vrijednost crkve kao građevine u odnosu na Crkvu kao zajednicu koja proslavlja Kristovo djelo

spasjenja. Svetost građevine ne proizlazi iz samog prostora, već iz spasenjske Božje prisutnosti. Svetost tako proizlazi iz Božje riječi koja se u njoj izgovara, iz otajstvene žrtve koja se prinosi na oltaru, iz sakramenata spasjenja koji se slave i djelovanjem Duha Svetoga koji nastanjuje srca vjernika koji se okupljaju u zajednicu. Za aktivno i plodonosno sudjelovanje cijele zajednice u obredu posvete crkve važno je u pastoralnom djelovanju poučiti vjernike o važnosti slavlja te o njegovu duhovnom, eklezijalnom i misijskom značenju. Vjernicima je potrebno približiti značenje različitih dijelova crkve, njihovu uporabu, obred posvete i glavne liturgijske simbole, kako bi sami pomoću obreda i molitava u potpunosti razumjeli značenje posvete i djelatno sudjelovali ne samo u obredu posvete crkve koje je iznimno rijetko, nego u svakom liturgijskom slavlju u crkvi gdje žive na vidljiv način eklezijalno zajedništvo i svoje kršćansko poslanje. ■

LITURGIJSKI KALENDAR

SRPANJ

9 N ČETRNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

10 P Svagdan: Post 28,10-22a; Ps 91,1-4.14-15; Mt 9,18-26

11 U **SV. BENEDIKT, opat, zaštitnik Europe, blagdan;** vl: Izr 2,1-9; Ps 34,2-11; Mt 19,27-29

12 S Svagdan: Post 41,55-57; 42,5-7a.17-24a; Ps 33,2-3.10-11.18-19; Mt 10,1-7

13 Č Svagdan; ili: *Bl. Djevica Marija Bistrička*: Post 44,18-21.23b-29; 45,1-5; Ps 105,16-21; Mt 10,7-15

14 P Svagdan; ili: *Sv. Kamilo de Lellis*: Post 46,1-7.28-30; Ps 37; 3-4.18-19.27-28.39-40; Mt 10,16-23

15 S **Sv. Bonaventura, biskup i crkveni naučitelj, spomendan;** Post 49,29-33; 50,15-25; Ps 105,1-4.6-7; Mt 10,24-33

16 N PETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

17 P Svagdan Izl 1,8-14.22; Ps 124,1-8; Mt 10,34 - 11,1

18 U Svagdan Izl 2,1-15a; Ps 69,3.14.30-31.33-34; Mt 11,20-24

19 S Svagdan Izl 3,1-6.9-12; Ps 103,1-4.6-7; Mt 11,25-27

20 Č Svagdan ili: *Sv. Apolinar, biskup i mučenik; ili: Sv. Ilija Prorok*: Izl 3,13-20; Ps 105,1.5.8-9.24-27; Mt 11,28-30

21 P Svagdan ili: *Sv. Lovro Brindiški, prezbiter i crkveni naučitelj*: Izl 11,10 - 12,14; Ps 116,12-13.15.16b-18; Mt 12,1-8

22 S **SV. MARIJA MAGDALENA, blagdan;** vl.: Pj 3,1-4a (ili: 2Kor 5,14-17); Ps 63,2-6.8-9; Iv 20,1-2.11-18

23 N ŠESNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

24 P Svagdan ili: *Sv. Sarbelije Makhluf, prezbiter*: Izl 14,5-18; Otpj pj.: Izl 15,1-6; Mt 12,38-42

25 U **SV. JAKOV APOSTOL, blagdan;** vl.: 2Kor 4,7-15; Ps 126,1-6; Mt 20,20-28

26 S **Sv. Joakim i Ana, roditelji Bl. Dj. Marije, spomendan;** Izl 16,1-5.9-15; Ps 78,18-19.23-28; Mt 13,1-9

27 Č Svagdan Izl 19,1-2.9-11.16-20b; Otp. pj.: Dn 3,52-56; Mt 13,10-17

28 P Svagdan Izl 20, 1-17; Ps 19,8-11; Mt 13,18-23

29 S **Sv. Marta, spomendan;** vl: 1Iv 4,7-16; Ps 34,2-11; Iv 11,19-27 (ili: Lk 10,38-42)

30 N SEDAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

31 P **Sv. Ignacije Lojolski, prezbiter, spomendan;** Izl 32,15-24.30-34; Ps 106,19-23; Mt 13,31-35

KOLOVOZ

1 U **Sv. Alfonz Marija de' Liguori, biskup i crkveni naučitelj, spomendan;** od dana: Izl 33,7-11; 34,5b-9.28; Ps 103,6-13; Mt 13,36-43

2 S Svagdan ili: *Sv. Euzebije Verčelski; ili: Bl. Dj. Marija od Anđela*: Izl 34,29-35; Ps 99,5-7.9; Mt 13,44-46

3 Č Svagdan ili: *Bl. Augustin Kažotić, biskup*: Izl 40,16-21.34-38; Ps 84,3-6.8a.11; Mt 13,47-53

4 P **Sv. Ivan Marija Vianney, prezbiter, spomendan;** od dana: Lev 23, 1.4-11.15-16.27.34b-37; Ps 81,3-6ab.10-11ab; Mt 13,54-58

5 S Svagdan ili: *Posvećenje bazilike svete Marije Velike*: Lev 25,1.8-17; Ps 67,2-3.5.7-8; Mt 14,1-12

Četrnaesta nedjelja kroz godinu

9. srpnja 2023.

ULAZNA PJESMA

Spominjemo se, Bože,
tvoje dobrote
usred hrama tvogega.
Kao ime tvoje, Bože,
tako i slava tvoja
do nakraj zemlje doseže.
(Ps 48,10-11)

ZBORNA MOLITVA

Bože,
ti si poniženjem svoga Sina
podigao pali svijet.
Udijeli svome narodu
svetu radost. Oslobodio si
ga ropstva grijeha:
privedi ga uživanju
vječnog veselja.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine,
ovaj prinos tvome imenu
nek nas očisti
i iz dana u dan potiče
na izgradnju novoga svijeta.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Dođite k meni svi,
izmoreni i opterećeni
i ja ću vas odmoriti,
govori Gospodin!
(Mt 11,28)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine,
nahratio si nas
božanskim darovima.
Molimo te,
obdari nas spasenjem
i ne daj da te ikad
prestanemo hvaliti.
Po Kristu.

Prvo čitanje Zah 9,9-10

Tvoj kralj se evo tebi vraća ponizan.

Čitanje Knjige proroka Zaharije

Ovo govori Gospodin:

»Klikni iz sveg grla, Kćeri sionska!
Viči od radosti, Kćeri jeruzalemska!

Tvoj kralj se evo tebi vraća:
pravičan je i pobjedonosan,
krotak jaše na magarcu,
na magaretu, mladetu magaričinu.
On će istrijebiti kola iz Efrajima
i konje iz Jeruzalema,
on će istrijebiti luk ubojni,
on će navijestiti mir narodima.
Vlast će mu se proširiti od mora do mora
i od Rijeke do rubova zemlje.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 145, 1-2.8-11.13cd-14

Pripjev: Blagoslivljat ću ime tvoje do vijeka, Bože, kralju moj.

Slavit ću te, o Bože, kralju moj,
ime ću tvoje blagoslivljati uvijek i do vijeka.
Svaki ću dan tebe slaviti,
ime ću tvoje hvaliti uvijek i do vijeka.

Milostiv je i milosrdan Gospodin,
spor na srdžbu, bogat dobrotom.
Gospodin je dobar svima,
milosrdan svim djelima svojim.

Nek te slave, Gospodine, sva djela tvoja
i tvoji sveti nek te blagoslivlju!
Neka kazuju slavu tvoga kraljevstva,
neka o sili tvojoj govore.

Vjieran je Gospodin u svim riječima svojim
i svet u svim svojim djelima.
Gospodin podupire sve koji posrću
i pognute on uspravlja.

Drugo čitanje Rim 8, 9.11-13

Ako Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo! Vi niste u tijelu, nego u Duhu, ako Duh Božji prebiva u vama.
A nema li tko Duha Kristova, taj nije njegov. Ako li Duh onoga koji
uskrisi Isusa od mrtvih prebiva u vama, onaj koji uskrisi Krista od

Michelangelo Buonarroti,
Prorok Zaharija, 1508. – 1512.

mrtvih oživjet će i smrtna tijela vaša po Duhu svome koji prebiva u vama. Dakle, braćo, dužnici smo, ali ne tijelu da po tijelu živimo! Jer ako po tijelu živite, umrijeti vam je, ako li pak Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja usp. Mt 11,25

Blagoslovljen da si, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si otajstva Kraljevstva objavio malenima.

Evanđelje Mt 11,25-30

Krotka sam i ponizna srca.

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju

U ono vrijeme reče Isus:

»Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima.

Da, Oče, tako se tebi svidjelo.

Sve je meni predao Otac moj

i nitko ne pozna Sina doli Otac

нити tko pozna Oca doli Sin

i onaj kome Sin hoće objaviti.

Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni

i ja ću vas odmoriti.

Uzmite jaram moj na sebe,

učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca

i naći ćete spokoj dušama svojim.

Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	75.1	Spominjemo se, Bože
ili	81	Bog je u svom svetom hramu
Otpjevni psalam:	124	Blagoslivljat ću dovijeka
Prinosna:	237	Mir svoj, o Bože
ili	232	Gospodine, primi
Pričesna:	243	Sakramentu veličajnom
	136.2	Dođite k meni
	141	Daj mir, Gospodine
Završna:	177	O Srce, Višnjeg prijestolja

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, uputimo svoje prošnje Bogu Ocu, Gospodaru neba i zemlje, kako bi nas učinio malenima koji ponizna i otvorena srca slušaju njegove objave:

1. Tvoj nas Sin primjerom uči poniznosti i malenosti. Daj da ga sveta Crkva uvijek nasljeđuje i danonoćno nosi njegov jaram, molimo te.
2. Krist se nikada ne umara poučavajući nas Istini. Papu, biskupe, prezbitere i đakone hrabri na njihovu putu poučavanja tvoje Istine, molimo te.
3. Smisao života ne može se spoznati samo mudrošću. Svim znanstvenicima daruj poniznost srca da bi svoje talente koristili i razvijali kroz povjerenje u tebe, molimo te.
4. Okupljeni oko tvog oltara, prinosimo ti svoje boli i teškoće. Daj da odmorimo svoje opterećene duše i tijela u žrtvi ljubavi tvoga Sina, molimo te.
5. Našu usnulu braću i sestre oslobodio si tereta tjelesne prolaznosti. Budi im milosrdan i daj da odmore svoje duše u tvome vječnom prebivalištu, molimo te.

Bože Oče, po ovim prošnjama oblikuj naša srca na poniznost i vršenje tvoje svete volje. Budi nam blizu u riječima tvoga Sina i daj nam uvijek paziti da zbog trenutne slave i ovozemaljskog bogatstva ne izgubimo malenost duše koja nas vodi u vječnost.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Maleni i njihovo veliko srce

Ovu molitvu i poziv iz Matejeva evanđelja Isus je izrekao javno. Na trgu. Na uši svima koji su ga slušali i gledali što je činio, ali se nisu obratili na njegove riječi. Malo prije toga je izrekao i svoje prijekore gradovima Korozainu, Betsaidi i Kafarnaumu. Rijetko je kada govorio gradovima, ali ovdje ih baš proziva kao gradove. Dolazio je k njima, boravio i propovijedao u njima, ozdravljao i oslobađao njihove sugrađane, ali nije doživio obraćenje od onih koji su sve to slušali i gledali. Od početka je puno onih koji slušaju i gledaju, ali ne dopuštaju da se njegova riječ utjelovi u njima. Čini se da je većina takvih. I sami smo vjerojatno najčešće takvi. Tek rijetki i tek ponekada se obrate na Isusovu riječ. To će Isusu pružiti prigodu za molitvu iz današnjeg evanđelja.

Mudri i umni ne vide, a maleni vide. Mudri i umni traže da im se govori njihovim jezikom, a on je govorio sasvim jednostavno. Služio se slikama i sasvim jednostavnim svakodnevnim jezikom. Mudri i umni očekuju da im pojasni kojom silom čini svoja djela, a on im je tumačio kako je potrebno samo vjerovati. Mudri i umni bi htjeli doznati odakle dolazi i otkud mu vlast kojom govori i djeluje, a on bi samo rekao da njegova vlast nije od ovoga svijeta. Njima bi to bilo nedovoljno. Čak i provokativno. Osjećali bi kao da ih hoće prevariti ili nadigrati. Osjećali su kao da im prigovara da nemaju vjere.

Kako to da su maleni razumjeli više od mudrih i umnih? Što to maleni bolje razumiju od njih? Malenost se ne odnosi na razum i obrazovanje. Odnosi se na srce. Mudri i umni imaju znanje. Ono nije nevažno. S njihovim znanjem nije ništa krivo. Njihovo srce, međutim, nije spremno slijediti riječ koju čuju. Oni bi radije raspravljali. Kad srce ne raste sa znanjem i kada znanje nije otvoreno potrebama srca, lako zakržlja. Znanje nabuja, a srce izgubi lakoću ljubavi, povjerenja i privrženosti.

Znanje traži sumnju i nepovjerenje u znanje samo, jer uvijek je moguće znati bolje i više pa je nalik samoobmani ako povjerujem nečijim riječima, a ne provučem ih kroz dvojbu. Znanje traži provjeru pa je potrebno stavljati na kušnju svakoga tko govori i sebe predstavlja kao nekoga tko zna.

Maleni imaju veliko i otvoreno srce pa im ne smeta njihovo neznanje. Njima ne smeta ni znanje mudrih i umnih. Naprotiv! Kad god im zatreba, obratit će se onima koji znaju više od njih. Mudri i umni imaju veliko znanje i smeta im naivnost malenih. Oni ih olako i često gledaju odozgor. Ponekada i s prijezirom kao neznalice. Maleni ne teže za moći jer znaju da nemaju znanja kojim bi moć mogli usmjeravati na dobar način. Mudri i umni su uvjereni da im pripada moć upravo zbog njihove mudrosti i njihova znanja. Mudri i umni s jedne, a maleni, s druge strane, najviše se razlikuju u odnosu prema Bogu. Maleni imaju veliko povjerenje u Boga, a mudri i umni bi htjeli razumjeti Boga. Njihova razlika je i jednostavna i duboka. Maleni se prema Bogu odnose srcem, a mudri i umni umom. Zato Isusova rečenica da »nitko ne pozna Sina do li Otac niti tko pozna Oca doli Sin i onaj kome Sin hoće objaviti« (Mt 11,27) izriče upravo nemogućnost spoznaje Boga svojim umom. Boga se spoznaje odnosom s Bogom. Zapravo, Boga se ne spoznaje. S njim se ulazi u odnos. Ivan je u svojoj Prvoj poslanici ovo sažeo u jednostavnu i duboku rečenicu: »Bog je ljubav.« (1Iv 4,16). Bog nije naš objekt. On je Otac s kojim možemo stupiti u odnos. A Sin je došao kako bismo mogli preko njega uspostaviti dobar odnos s nebeskim Ocem.

Poziv umornima i opterećenima je poziv u dublji odnos sa Sinom. Umor i teret, umor od nošenja životnoga tereta je svakodnevna muka ljudskoga života. Čovjeku su potrebna mjesta i vremena odmora. Isus poziva k sebi.

Antoon van Dijck, *Pustite dječicu, neka dolaze k meni*, 1618. – 1620.

Tko nema dobar odnos s nekim tko ga prihvaća i gdje osjeća dobrodošlicu, ne može se dobro ni odmoriti. Odnos se gradi srcem. Srce treba unaprijed znati da je dobro došlo. Zato Isus poziva umorne i opterećene ne postavljajući nikakve uvjete. Razum postavlja uvjete i traži od predmeta svoga istraživanja da ih ispuni i da odgovori na njegova pitanja. Srce traži zavjetrinu i zaštićenost.

Isus poziva k sebi i nuka da se od njega uči. Mudri i umni teško uče. Oni puno znaju i oni ne prestaju raditi na rastu svoga znanja, ali oni radije poučavaju. Njima znanje služi za razumijevanje, ali i za društveni prestiž, rast u očima drugih, položaje moći i bogaćenje. Maleni uče. Oni znaju slušati. Uči samo onaj tko zna svoje neznanje i svoju malenost. Učiti od Isusa znači slušati što on govori, gledati što on čini, opažati kako se on ponaša i truditi se uskladiti svoj jezik, djelovanje i ponašanje prema njegovom. Isus svoje srce opisuje kao ponizno i krotko. Njemu ne nedostaje znanja, a ipak poziva da se ugledamo u njegovu srce. Srce se može oblikovati samo ako je ponizno. Ponizno srce u Isusovoj blizini nalazi spokoj.

Kada se vjernici nedjeljom okupe oko Isusa, onda na susret dolaze sa svojim terecima i svojim umorom. Tada otvore svoje srce i slušaju njegovu riječ. Dok puštaju njegovu riječ u svoja srca umor odlazi iz njihovih kostiju i tereti kao da postaju manji te oni počnu osjećati novu životnu snagu. Odjednom im je jasnije zašto i odakle dolazi umor i kamo mogu odložiti svoje životne terete. Nisu došli na susret kako bi svojim umom istraživali tajnu nebeskog Oca. Došli su kako bi srcem ušli u odnos s njim. Tijekom susreta i neposredno nakon njega opažaju kako im je i um jasniji. Kad god je srce otvoreno, um ne gladauje. Um sa svoje strane ne može otvoriti srce. Ono se otvara i hrani u odnosu. Nedjeljni susreti sa Sinom koji jedini poznaje Oca je vrijeme odlaganja životnih tereta do Isusovih nogu i uvijek novi doživljaj dobrodošlice u njegovoj blizini. Veliko i otvoreno srce malenih u Isusovoj blizini odjednom razumije jednostavnost Božje ljubavi. Tako u Isusovoj blizini maleni spoznaju Boga, a mudri i umni, unatoč svom trudu i istraživanjima, umom udaraju u nevidljivi zid skrivene tajne Božjeg srca.

Ante Vučković

Petnaesta nedjelja kroz godinu

16. srpnja 2023.

ULAZNA PJESMA

Ja ću se u pravednosti
pojavit pred tobom,
nasitit ću se
kad se očituje slava tvoja.
(Ps 17,15)

ZBORNA MOLITVA

Bože, ti zalutalima
pokazuješ svjetlo istine
da se na pravi put vrate.
Daj svim kršćanima
da odbace što je kršćanstva
nedostojno, a traže
što mu priliči.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine,
pogledaj darove
Crkve moliteljice
da po pričesti napredujemo
u svetosti života.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Tko jede moje tijelo i pije
moju krv, u meni ostaje,
i ja u njemu, govori
Gospodin.
(Iv 6,57)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine,
primili smo tvoje darove.
Daj da svakim slavljenjem
ovog otajstva napredujemo
u svetosti života.
Po Kristu.

Prvo čitanje Iz 55,10-11

Dažd zemlju oplodi i ozeleni.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Ovo govori Gospodin:

»Kao što dažd i snijeg s neba silaze
i ne vraćaju se onamo dok se zemlja
ne natopi, oplodi i zazeleni
da bi dala sjeme sijaču i kruha za jelo,
tako i riječ koja iz mojih usta izlazi
ne vraća se k meni bez ploda,
nego čini ono što sam htio
i obistinjuje ono zbog čega je poslah.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 65,10-14

Pripjev: Sjeme pade na dobru zemlju i urodi.

Ti, Gospodine, pohodi zemlju i ti je natopi,
obogati nju veoma.

Božja se rijeka vodom napuni,
ti pripravi ljudima žito.

Ovako pripremi zemlju:

brazde joj natopi,
grude joj poravna;
kišom je omekša,
usjeve joj blagoslovi.

Ti okruni godinu dobrotom svojom,
plodnost niče za stopama tvojim.
Pustinjski pašnjaci kaplju od obilja,
brežuljci se pašu radošću.

Livade se kite stadima,
doline se pokrivaju žitom:
svagdje klicanje, pjesma.

Drugo čitanje Rim 8,18-23

Stvorenje sa svom žudnjom iščekuje objavljene sinova Božjih.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo!

Smatram, uistinu:

sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa
prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama.

Doista, stvorenje sa svom žudnjom iščekuje

ovo objavljene sinova Božjih:

stvorenje je uistinu podvrgnuto ispraznosti – ne po svojoj volji,

nego zbog onoga koji ga podvrgnu – ali u nadi.
Jer i stvorenje će se osloboditi robovanja pokvarljivosti
da sudjeluje u slobodi i slavi djece Božje.
Jer znamo: sve stvorenje zajedno uzdiše i muči se
u porođajnim bolima sve do sada.
Ali ne samo ono! I mi koji imamo prvine Duha,
i mi u sebi uzdišemo iščekujući posinstvo,
otkupljenje svoga tijela.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja Mt 4,4b

Sjeme je riječ Božja, a sijač Krist;
tko ga god nađe, ostat će zauvijek.

Evanđelje Mt 13, 1-9 (kraća verzija)

Iziđe sijač sijati.

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju

Onoga dana Isus iziđe iz kuće i sjede uz more. I nagrnu k njemu silan svijet te je morao ući u lađu: sjede, a sve ono mnoštvo stajalo na obali. I zborio im je mnogo u prispodobama: »Gle, iziđe sijač sijati. I dok je sijao, nešto zrnja pade uz put, dođoše ptice i pozobaše ga. Nešto opet pade na kamenito tlo, gdje nemaše dosta zemlje, i odmah izniknu jer nemaše duboke zemlje. A kad sunce ogranu, izgorje i jer nemaše korijena, osuši se. Nešto opet pade u trnje, trnje uzraste i uguši ga. Nešto napokon pade na dobru zemlju i davaše plod: jedno stostruk, drugo šezdesetoststruk, treće tridesetoststruk. Tko ima uši, neka čuje!«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	82	Pjevajte Gospodu
ili	210	Sijao Isus
Otpjevni psalam:	(ŽV 7/2008)	Sjeme pade na dobru zemlju
Prinosna:	230	Darove prinesite
ili	XIV	Evo nas, Oče
Pričesna:	135.1	Tko jede moje tijelo
	247	Uzмите, jedite
	187	O čovječanska hranu
Završna:	217	Bože, tvoj smo sveti narod

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, obratimo se nebeskom Ocu iskrenim prošnjama kako bi nas učinio plodnim tлом za prihvaćanje i vršenje njegove svete volje:

1. Zasijani na dobru zemlju slušajući i razumiju Božju Riječ te po njoj djeluju. Daj da tvoja Crkva sije sjeme Riječi po svem svijetu, te ono pada na plodno tlo koje donosi stostruk rod, molimo te.
2. Tvoj je Sin narodima govorio u prispodobama kako bi ga lakše razumjeli. Podari svećenicima dar poučavanja kako bi svakome na njemu razumljiv način mogli protumačiti Sveto Pismo, molimo te.
3. Mnogi ljudi mukotrpno obrađuju zemljane površine i time doprinose uzgoju hrane. Blagoslovi njihov trud obiljem dobrih plodova i daj da za njih prime pravednu plaću, molimo te.
4. Vrijeme je ljetne žege koja se izmjenjuje s olujnim nevremenima. Očuvaj naša polja i vinograde od vremenskih nepogoda kako bismo u jesen sabirali plodove za hranu, molimo te.
5. Naši su pokojni, trudeći se živjeti po Kristovom nauku, donosili plodove vjere. Nagradi njihov trud mjestom na svojoj nebeskoj gozbi u vječnosti, molimo te.

Nebeski Oče, daj da u naša srca doprije sjeme tvoje Riječi. Učini nas strpljivima za sazrijevanje u vjeri i postojanima u vršenju tvojih zapovijedi.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Božja Riječ je za svakoga, ali kako ju primamo...

Današnji evanđeoski odlomak započinje 13. poglavljem Matejeva evanđelja, koje sadrži sedam Isusovih prisposodoba o Kraljevstvu nebeskom. Započinje prisposodobom o sijaču i sjemenju, zatim se nastavlja prisposodobama o zrnu gorušice, kvascu, skrivenom blagu u polju, mreži bačenoj u more itd. Prva prisposodoba o sijaču i sjemenu jest glavna parabola koja upućuje na sve ostale. Međutim, treba napomenuti, kao u prethodnim poglavljima Matej govori o velikom otporu na koji je Isus nailazio dok je propovijedao. Ovime je evanđelist napravio svojevrsni uvod u govor o Kraljevstvu nebeskom u prisposodobama, pokazujući kako je objava Riječi života bila različito prihvaćana od Isusovih slušatelja. Napose je istaknuto kako su oni koji slušaju i donose plod, dakle dobro tlo, maleni i ponizni (*Mt 11,25*).

Isus u današnjem čitanju razmišlja o otajstvu Kraljevstva nebeskog, o nečemu što otkriva i u što želi uvesti svoje slušatelje. Svoj govor on pretvara u prisposodobe. U središnjem dijelu ovog evanđeoskog izvještaja o sijaču i sjemenu, vidi se začuđena reakcija učenika, koji se pitaju zašto Isus mnoštvu govori u prisposodobama. Iz njegovog odgovora može se iščitati kako on to čini krivo, da to čini kako ga ne bi razumjeli i kako bi spriječio slušače da pristupe Kraljevstvu nebeskom. Zato Božja riječ traži od slušatelja da otkrije dublji smisao jer iz današnjeg čitanja Proroka Izaije vidimo kako Božja Riječ ima svoju svrhu, ali je treba otkriti, kako ne bi ostala površna i prazna. Na tom tragu Isus ovakvim govorom u prisposodobama želi potaknuti one koji ga slušaju da otkriju tvrdoću svoga srca i površnost svojih misli, da uoče svoju nesposobnost da slušaju i da razumiju. Prisposodobe su po sebi jasne, one nisu dvosmislene, one bi trebale rasvijetliti, odnosno razbiti, otpor u čovjeku. Priznanje vlastite tvrdoće srca i sljepoće uma

jest izazov koji Isus stavlja pred slušatelje. To je prva stvarnost s kojom se pojedinac u susretu s Božjom Riječi mora suočiti, to je bolan i težak korak, ali nužan, kako bi sjeme donijelo plod.

Govor o sjemenu koje pada na različita tla je vrlo jasan jer svako tlo predstavlja različit način primanja Riječi ili različite načine slušanja. Isus prisposodobom pokazuje kako je Riječ posijana u svakom čovjeku i da je ona ta koja čovjeku daje ispunjen i plodan život. Međutim, različiti temelji pokazuju da prihvaćanje Riječi, odnosno pounutrašnjenje ili interiorizacija, nailazi na različite prostore. Božja Riječ traži prikladan i uređen prostor, traži vrijeme i mjesto gdje će biti prihvaćena. To svakako nije susret koji se događa u brzini površnog življenja, prostoru rastresenosti i neosjetljivosti jer tu sjeme odmah nestaje. Niti prostor tvrdoće srca i zaslijepljenog uma, kamenito tlo, ne može prihvatiti Riječ, jer ona ostaje na površini i ne dotiče ništa od nutrine. Trnje, također nije mjesto za prihvaćanje riječi. Ono zagušuje sjeme i plod brzo sahne. Prilog »odmah«, koji se pojavljuje u govoru o kamenitom tlu, jako dobro ukazuje na ubrzani način života, koji traži, dapače inzistira na »odmah i sada«, zato Riječ ne donosi ploda jer rast traži strpljivost i dugi put. Suvremeni čovjek živi stalnu nestrpljivost i ne podnosi nešto što traži teži i dugotrajniji, počesto i mukotrpniji put, zato plod koji je brzo niknuo odmah propada. Nepostojanost jest jedno od glavnih obilježja površnog i užurbanog života. Čovjek koji živi od trenutka do trenutka oduševljava se svime, a u biti ništa ne voli, živi vrlo fragmentarno i nije u stanju stvoriti odnos, jer odnos traži strpljenje i sazrijevanje, rast i odgovornost.

Prema tome sjeme koje Isus sije treba ući u bit čovjekova života, u njegovo srce, prostor njegovih misli, ali i u prostore rana i površnosti, grijeha i slabosti, kako

Jacopo Bassano, *Prispodoba o sijaču*, oko 1590.

bi u strpljivosti i ustrajnosti Riječ rasla i transformirala zlo, a formirala dobro. Zato strpljivost postaje krepost koja pazi da se sjeme ne uguši, jer površne preokupacije i životne brige mogu biti trnje koje guši. Vjera stvara prostor u kojem nastaje dobra zemlja, koja prima sjeme i gdje ono raste. Ovdje se događaju čuda gdje uočavamo kako sjeme polako donosi plod, koji postaje sve veći i obilniji - stotruk, šezdesetotruk, tridesetotruk. Ovo je novi život, ispunjen i formiran, osmišljen i oplemenjen, a Riječ ispunjava svoju svrhu.

Sijač sije i dopušta sebi, nešto pomalo ekstravagantno, da baca sjeme. On ne kalkulira, gdje će i koliko dati uspjeha, on se ne boji neuspjeha. On sije i dopušta da sjeme pada i bude prihvaćeno. Isus govori svima i svima nudi Kraljevstvo nebesko, ali ne prihvaćaju ga svi jednako i ne donosi svugdje ploda. Kod njega nema miljenika i povlaštenih, ono što on daje je za sve. Međutim, sam

Isus je kroz prispodobu svjestan, da njegov navještaj neće biti kod svih prihvaćen, kao i da mnogi koji ga slušaju neće donijeti ploda. Bez obzira na to, on besplatno dijeli, sije, ali i dopušta slobodu prihvaćanja ili neprihvaćanja. Vjera otvara prostor za ulazak Riječi, ona se u čovjeku nastanjuje, polako mijenja njegovu nutrinu i već sada preobražava život. Sam način Isusova govora je učiteljski, on govori u prispodobi i zatim ju tumači, ali vrlo staloženo i jasno, svjestan što govori i koje poruke šalje. Već samim ovim jasnim govorom izaziva slušatelja da se zapita gdje je u odnosu prema Bogu, kako živi svoj život i kakvi su plodovi njegova života. Možemo se i na temelju Pavlove poslanice Rimljanima zapitati robujemo li ili živimo slobodu i slavu djece Božje, bez obzira na težinu svakodnevice, kakav plod u njoj donosimo i kakve odnose stvaramo.

Daniel Patafta

Šesnaesta nedjelja kroz godinu

23. srpnja 2023.

ULAZNA PJESMA

Evo, Bog mi pomaže,
Gospodin krijepi život moj.
Od srca rado ću ti žrtvovati,
slavit ću ime tvoje,
Gospodine, jer je dobrostivo.
(Ps 54,6.8)

ZBORNA MOLITVA

Molimo te, Gospodine,
budi nam milostiv i darežljiv.
Produbi nam nadu,
vjeru i ljubav,
da ustrajemo u budnosti i
vršenju tvoga zakona.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Bože, ti si u jedinoj žrtvi
svoga Sina ispunio razne
žrtve starog Saveza. Primi
ovaj naš dar, blagoslovi ga
kao i prinos Abelov: što
svaki od nas prikazuje tebi
na čast nek bude na
spasenje svima.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Evo, na vratima stojim i
kucam, govori Gospodin:
poslušaj li tko glas moj i
otvori mi vrata, unići ću k
njemu i večerati s njim,
i on sa mnom.
(Otk 3,20)

POPRIČESNA MOLITVA

Budi, Gospodine,
uza svoj narod. Nahratio si
nas nebeskim otajstvima:
daj da iz stare grešnosti
prijedemo u novi život.
Po Kristu.

Prvo čitanje Mudr 12,13.16-19

Daješ pokajanje za grijeh.

Čitanje Knjige Mudrosti

Osim tebe, Bože, nema Boga koji se brine za sve da bi mu morao dokazati kako ne sudiš krivo. Jer moć je tvoja načelo pravice tvoje i jer svime vladaš, možeš i sve poštediti. Jakost svoju pokazuješ samo onda kad ljudi ne vjeruju u puninu tvoje moći i kažnjavaš drskost onih koji je spoznaše. Ti, silni gospodar, sudiš blago i upravljáš nama s velikom pažnjom jer kad god hoćeš, moć ti je pri ruci. A takvim si djelima narod svoj poučio da pravednik ima biti čovječan; podario si sinovima svojim dobru nadu jer daješ pokajanje za grijeh.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 86,5-6.9-10.15-16a

Pripjev: Ti si, Gospodine, dobar i rado praštaš.

Ti si, Gospodine, dobar i rado praštaš,
pun si ljubavi prema svima koji te zazivaju.
Slušaj, Gospodine, molitvu moju
i pazi na glas vapaja mog.

Svi narodi što ih stvori doći će
i klanjat se tebi, Gospodine,
i slavit će ime tvoje.

Jer ti si velik i činiš čudesa:
ti si jedini Bog.

No ti si, Gospodine Bože, milosrdan i blag,
spor na srdžbu – sama ljubav i vjernost.
Pogledaj na me i smiluj se meni;
daj svome sluzi snage svoje!

Drugo čitanje Rim 8,26-27

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo! Duh potpomaže našu nemoć. Doista ne znamo što da molimo kako valja, ali se sâm Duh za nas zauzima neizrecivim uzdasima. A Onaj koji proniče srca zna koja je želja Duha – da se on po Božju zauzima za svete.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evandjelja usp. Mt 11,25

Blagoslovljen da si, Oče, Gospodaru neba i zemlje,
što si otajstva Kraljevstva objavio malenima.

Evandjelje Mt 13,24-43

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme: Iznese Isus narodu drugu prisposobu: »Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek posije dobro sjeme na svojoj njivi. Dok su

MOLITVA VJERNIKA

Kao što posijano zrno treba vremena da izraste i daje plod, i Otac nebeski, pun milosti, čeka na naš rast i sazrijevanje u vjeri. Stoga mu se s pouzdanjem obratimo govoreći:

Pogledaj na nas i smiluj nam se!

1. Zrno je gorušice maleno, ali izraste u veliko stablo puno ploda. Daj da tvoja Crkva svakim novim danom raste i širi tvoju Riječ po svem svijetu, molimo te.
2. Sinovi Zloga svakoga dana napadaju Crkvu. Zaštiti sve svećenike od napasti koje vrebaju sa svih strana i daj da čuvaju svoja stada od kukolja današnjice, molimo te.
3. Učiš nas da je za svako dobro djelo potrebno mnogo strpljenja. Daj da naučimo biti strpljivi i tako rasti i razvijati se u vjeri, molimo te.
4. Okupljamo se oko tvoga oltara, a često zatvaramo oči srca jedni pred drugima. Podaj nam uvidjeti da si ti jedini pravedni sudac, a mi samo tvoje oruđe u širenju dobrote i mira, molimo te.
5. Na svršetku svijeta, odvojit ćeš kukolj od pšenice. Daj da živimo pravedno i pobožno, te po smrti zavrijedimo biti pšenica u tvojoj nebeskoj žitnici, molimo te.

Nebeski Oče, hvala ti što si s nama uvijek strpljiv te nas učiš živjeti i djelovati po svome Duhu, za naše dobro i dobro svega svijeta. Usliši ove naše ponizne prošnje i daj da se svakoga dana iznova trudimo stvarati pravedniji i bolji svijet. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

njegovi ljudi spavali, dođe njegov neprijatelj, posije posred žita kukolj i ode. Kad usjev uzraste i isklasa, tada se pokaza i kukolj. Sluge pristupe domaćinu pa mu reku: 'Gospodaru, nisi li ti dobro sjeme posijao na svojoj njivi? Odakle onda kukolj?' On im odgovori: 'Neprijatelj čovjek to učini.' Nato mu sluge kažu: 'Hoćeš li, dakle, da odemo pa da ga pokušamo?' A on reče: 'Ne! Da ne biste sabirući kukolj iščupali zajedno s njim i pšenicu. Pustite nek oboje raste do žetve. U vrijeme žetve reći ću žeteocima: Pokupite najprije kukolj i svežite ga u snopove da se spali, a žito skupite u moju žitnicu.' « I drugu im prispodobu iznese: »Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek uze gorušičino zrno i posija ga na svojoj njivi. Ono je doduše najmanje od svega sjemenja, ali kad uzraste, veće je od svega povrća. Razvije se u stablo te dolaze ptice nebeske i gnijezde mu se po granama.« I drugu im kaza prispodobu: »Kraljevstvo je nebesko kao kad žena uze kvasac i zamijesi ga u tri mjere brašna dok sve ne uskinsne.« Sve je to Isus mnoštvu zborio u prispodobama. I ništa im nije zborio bez prispodoba – da se ispuni što je rečeno po proroku: Otvorit ću u prispodobama usta svoja, iznijet ću što je sakriveno od postanka svijeta. Tada otpusti mnoštvo i uđe u kuću. Pristupe mu učenici govoreći: »Razjasni nam prispodobu o kukolju na njivi.« On odgovori: »Sijač dobrog sjemena jest Sin Čovječji. Njiva je svijet. Dobro sjeme sinovi su Kraljevstva, a kukolj sinovi Zloga. Neprijatelj koji ga posija jest đavao. Žetva je svršetak svijeta, a žeteoci anđeli. Kao što se kukolj sabire i ognjem sažiže, tako će biti na svršetku svijeta. Sin će Čovječji poslati svoje anđele da pokupe iz njegova kraljevstva sve zavodnike i bezakonike i bace ih u peć ognjenu, gdje će biti plač i škrgut zubi. Tada će pravednici zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svojega.« »Tko ima uši, neka čuje!«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	80	Evo, Bog mi pomaže
ili	238	Dan Gospodnji
Otpjevni psalam:	(ŽV 7/2008 ili 7/2011)	Ti si Gospodine dobar
Prinosna:	XV	Oče, primi žrtvu ovu
ili	316	Primi, Bože, ovu žrtvu
Pričesna:	242	O sveta gozbo
	273	Ja sam s vama
	188	Na Isusov se spomen sam
Završna:	189	O Oče skrajnje blagosti

Sijači kukolja

U današnjem evanđeoskom odlomku čuli smo nekoliko Gospodinih prisposodba o kraljevstvu nebeskome. No važno je reći da u ovim prisposodobama Gospodin ne predočava ono konačno stanje kraljevstva nebeskoga koje će biti u vječnosti, već nam predočava stanje kraljevstva nebeskoga koje se ostvaruje u svom zemaljskom hodu. Jer na nebu će biti onaj konačni ostvareni oblik kraljevstva, dok se ovdje na zemlji radi o kraljevstvu nebeskome koje prolazi kroz sve zemaljske i ljudske poteškoće i izazove. Riječ je o kraljevstvu nebeskome koje se provlači i probija kroz nevolje ovoga svijeta, ili u najmanju ruku kroz procese rasta i sazrijevanja kao što posijano zrno prolazi kroz različita razdoblja od sijanja pa do umiranja i novoga rađanja.

Neprijatelji kraljevstva

Ali osim što je mnogo ljudskih procesa koji se tiču razvoja kraljevstva nebeskoga jer se ono razvija među ljudima te ga je Isus prilagodio njihovom rastu i razvoju, Isus u prvooj od današnjih prisposodba upozorava i na još jednu opasnost koje svi moramo biti svjesni. Riječ je o tome da postoje i duhovne sile zla koje se otvoreno bore protiv kraljevstva nebeskoga želeći spriječiti njegov rast i napredak. Isus zato reče da postoji otvoreni neprijatelj koji se trudi pokvariti sve dobro koje je Bog napravio ljudima spuštajući kraljevstvo nebesko u njihovu stvarnost: »Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek posije dobro sjeme na svojoj njivi. Dok su njegovi ljudi spavali, dođe njegov neprijatelj, posije posred žita kukolj i ode.« Kako vidimo, neprijatelj se služi vrlo pakosnom strategijom. Želi biti neprimjetan, da se odmah ne otkrije što je napravio. Trudi se ne ostaviti tragove iza sebe, tako da nitko ne vidi što se dogodilo sve dok klasje ne počne rasti i razvijati se. Na taj

način neprijatelj kraljevstva želi napraviti pomutnju u Božjem djelovanju i planu, a da ne bude raskrinkan. Zato radi pod krinkom noći i na način da pokušava zamesti svoje tragove. Premda je mogao odmah na agresivan način nahrupiti na njivu i uništiti usjev, neprijatelj je htio ostati neviđen te je krišom sijao kukolj, vjerojatno praveći se da je prijatelj gospodaru, a s druge strane imajući jasnu namjeru upropastiti plodove i nastojanja onih koji su se marljivo trudili da posiju dobro sjeme.

Ovom prisposodobom Isus je, ne samo svoje učenike onda, već i nas danas u Crkvi htio upozoriti da ne budemo naivni dok se trudimo biti vrijedni radnici zauzeti oko širenja njegova kraljevstva na zemlji, već da računamo s tim da ima i danas neprijatelja njegova kraljevstva. I to nisu samo oni otvoreni javni neprijatelji Crkve koji njemu ne bi dopustili da posije svoju njivu sjemenom kraljevstva nebeskoga, već ima i onih prikrivenih neprijatelja koji djeluju iznutra. Oni ne podnose sjeme koje sije Isus, već imaju neko svoje sjeme koje siju u srcima ljudi. Ali uvijek pod krinkom noći, to jest pritajeno da se odmah ne otkrije da su i oni neprijatelji kraljevstva nebeskoga. Takvi onda djeluju perfidno i izopačeno i zbunjuju duše vjernika svojom zloćom i idejama za koje se u prvi mah ne vidi koliko su bezbožne, već tek kasnije kada se uhvate u srce i kada se počnu pokazivati njihovi plodovi, to jest njihova besplodnost. To su oni koji truju vjeru malenih i zagađuju odnose među ljudima, a sve pod izlikom nekih svojih uvjerenja i duhovnosti. Ne pokazuju se kao otvoreni Isusovi protivnici, ali svojom neplodnošću postaju zaraza i opasnost veća od otvorenih neprijatelja Crkve.

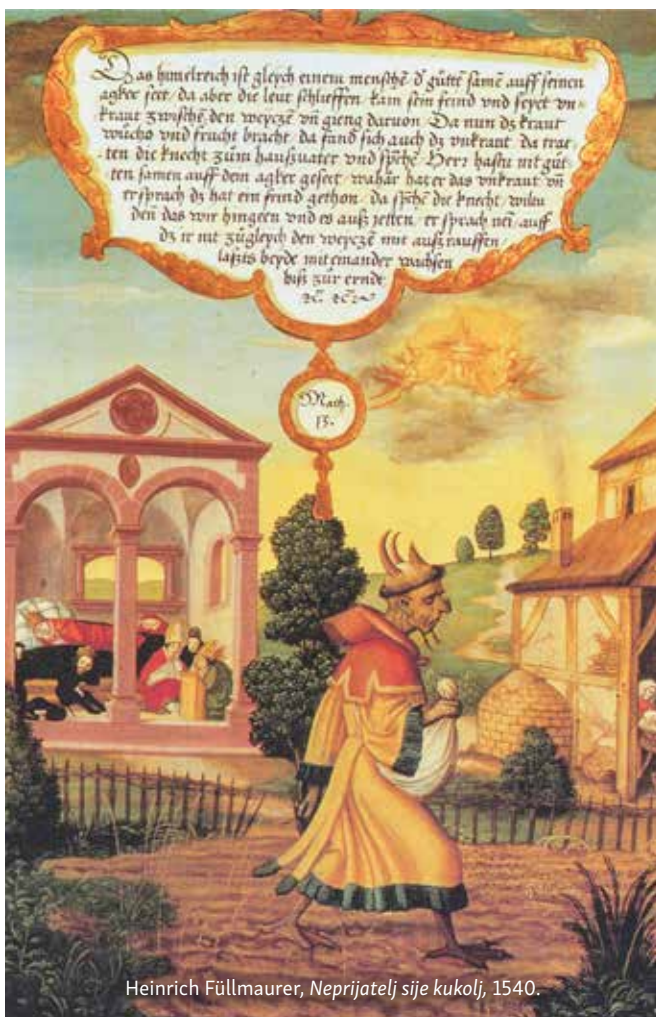
Boriti se protiv sijača kukolja

Neobjašnjivo je, na žalost, zašto postoje sijači kukolja, to jest onaj 'neprijatelj čovjek'

koji bez ikakvoga povoda sije kukolj na tuđoj njivi. Sijači kukolja su gori od samog kukolja, to jest od onog iskvarenog čovjeka koji je bio žrtva zavodjenja onih koji iz bijesa i objijesti zavode ljude i utječu na njih svojim zlim idejama i djelovanjem. Zato su takvi skroviti sijači kukolja koji djeluju pod okriljem noći, tame i tajnosti najveća rana i najveći jad u Crkvi. Sijući zlo ugrožavaju dobro sjeme oduzimajući mu tlo pod nogama, to jest iscrpljujući zemlju na kojoj zajedno rastu.

I dok oni izazivaju zgražanje, ljutnju i bijes onih koji žele biti plodni, a čiju plodnost oni ugroziše besplodnošću, Isus je jasno predvidio takvu reakciju svih onih časnih i poštenih radnika u vinogradu Gospodnjem. Unatoč tome nije im dao za pravo da oni uzimaju pravdu u svoje ruke, premda je i sam znao da uvijek ima onih koje bi trebalo udaljiti iz Crkve jer se ponašaju na nečastan način i ugrožavaju pravo sjeme da donese dobar urod. On nije htio da pojedinci uzimaju pravdu u svoje ruke jer bi lako mogli pre nagliti i prebrzo reagirati. A u naglosti bi sigurno počinili i mnogo previda i pogreški te je zato Isus pokazao da treba imati strpljenja i s kukoljem u Crkvi, dok ne dođe vrijeme žetve, kada će svi oni koji su ustrajali u svojim zlim djelima i kukavnom djelovanju protiv Božje volje, dobiti svoju zasluženu kaznu. Tako je onkraj usporedbe jasno, da prije ili poslije sav kukolj pokaže svoje lice te ne može izbjeći zasluženu kaznu koju je Gospodin predvidio za takve u vrijeme naplate za počinjena (ne)djela kada će posebno biti kažnjeni sijači kukolja.

Zato se protiv sijača kukolja u Crkvi najprije valja boriti strpljenjem prihvaćajući kukolj kao dužnu kušnju na životnom hodu Crkve kroz prostor i vrijeme. Osim toga, svi oni koji rastu kao pšenica na Božjoj njivi trebaju pokazati dodatnu gorljivost za Gospodina, da ne dopuste da im se kukolj

uvuče u srce, da im ugrozi životni prostor i da im obezvrijedi plodnost. Naravno, u nekim situacijama je neophodno djelovati protiv kukolja koji se razotkrio te javno u svojoj oholosti ugrožava Božji plan, ali u tom slučaju je pozvana djelovati zakonita crkvena vlast i to na predviđen način, pazeći da s kukoljem ne iščupa i pšenicu, to jest spašavajući što se spasiti dade. A sve ostalo treba prepustiti Gospodinu koji će onda jednom, kada dođe trenutak vječne istine, biti nepogrešivi sudac ljudskih djela.

Ivan Bodrožić

ULAZNA PJESMA

Bog je u svom svetom prebivalištu, Bog što u svom domu ujedinjuje svoj narod: on daje moć i silu narodu svome.

(Ps 68,6-7.36)

ZBORNA MOLITVA

Bože, zaštitio i uzdanje naše, bez tebe ništa nije valjano, ništa sveto. Umnoži nad nama svoje milosrđe da se po tvom promislu i vodstvu tako služimo zemaljskim dobrima te srcem prionemo za nebeska.

Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, prinosimo ti darove dobivene od tvoje darežljivosti, da nam po tvojoj milosti posvete svagdašnji život i dovedu nas u vječnu radost.

Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina i ne zaboravi dobročinstava njegovih!

(Ps 103,2)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, primili smo pričest, spomendar muke tvoga Sina. Molimo te da nam bude na spasenje što nam je u svojoj neiskazanoj ljubavi on darovao. Koji živi.

Prvo čitanje 1Kr 3,5-7-12

Tražio si pronicavost.

Čitanje Prve knjige o Kraljevima

U one dane: Gospodin se javi Salomonu noću u snu. Bog reče: »Traži što da ti dadem.« Salomon odgovori: »Gospodine, Bože moj, ti si učinio kraljem slugu svoga na mjesto moga oca Davida, a ja sam još sasvim mlad te još ne znam vladati. Tvoj je sluga usred naroda koji si izabrao; naroda brojnog, koji se ne da izbrojiti ni popisati. Podaj svome sluzi pronicavo srce da može suditi tvom narodu, razlikovati dobro od zla, jer tko bi mogao upravljati tvojim narodom koji je tako velik!« Bijaše milo Gospodinu što je Salomon to zamolio. Zato mu Gospodin reče: »Jer si to tražio, a nisi iskao ni duga života, ni bogatstva, ni smrti svojih neprijatelja, nego pronicavost u prosuđivanju pravice, evo učinit ću po riječima tvojim: dajem ti srce mudro i razumno, kakvo nije imao nitko prije tebe niti će ga imati itko poslije tebe.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 119,57.72.76-77.127-130

Pripjev: O, kako ljubim zakon tvoj, Gospodine!

Dio je moj, Gospodine – rekoh – da tvoje čuvam riječi.

Draži mi je zakon usta tvojih no tisuće zlatnika i srebrnika.

Tvoja ljubav nek mi bude tješiteljicom po obećanju koje si dao sluzi svom.

Nek dođe na me milosrđe tvoje da poživim, jer zakon tvoj moja je naslada.

Stoga ljubim zapovijedi tvoje više no zlato, zlato čisto.

Zato hodim po odredbama tvojim, mrski su mi svi lažni putovi.

Divna su tvoja svjedočanstva, stoga ih čuva duša moja.

Objava riječi tvojih prosvjetljuje, bezazlene urazumljuje.

Drugo čitanje Rim 8,28-30

Predodredi nas da budemo suobličeni slici Sina njegovoga.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo! Znamo da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani. Jer koje predviđje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegovoga te da on

Govert Flinck,
Salomon traži dar mudrosti, 1658.

MOLITVA VJERNIKA

Braća i sestre, Božjom smo odlukom pozvani na susret sa živim Kristom. Spremno se odazovimo te radosna srca uputimo Bogu Ocu svoje molitve:

1. Krist nam je ostavio blago vjere u ovome svijetu. Daj da kršćani s osobitom pažnjom čuvaju svoju svetu vjeru i hrabro se za nju zalažu u svijetu, molimo te.
2. Salomon je od tebe zatražio samo pronicavo srce da umije pravedno vladati. Udijeli isto takvo srce pastirima svoje Crkve da znaju uvijek dobro prosuđivati i tebi ponizno služiti, molimo te.
3. Mnogi te nemaju vremena, ni potrebe upoznati. Otvori im srce za prihvaćanje Istine da si nas otkupio po žrtvi svoga Sina i stvorio za vječnost, molimo te.
4. Kada te čovjek spozna, shvaća smisao života. Daj nam svima uroniti u dubinu otajstva tvoje neizmjerne ljubavi i nikada se od nje ne odijeliti, molimo te.
5. Svako zlo kažnjavaš vječnom kaznom, a dobro nagrađuješ vječnim mirom. Smiluj se svima pokojnima i daj da ne propadne nitko tko je vršio tvoju volju na ovome svijetu, molimo te.

Bože Oče, radujemo se ovom susretu s tobom. Daj da neprestano tragamo za biserjem tvoga nebeskog kraljevstva te svoja djela i živote usmjerimo prema vječnosti.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

bude prvorodenac među mnogom braćom. Koje pak predodredi, te i pozva; koje pozva, te i opravda; koje opravda, te i proslavi.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja usp. Mt 11,25

Blagoslovljen da si, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si otajstva Kraljevstva objavio malenima.

Evanđelje Mt 13,44-52

Proda sve što ima i kupi onu njivu.

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju

U ono vrijeme: Reče Isus mnoštvu: »Kraljevstvo je nebesko kao kad je blago skriveno na njivi: čovjek ga pronađe, sakrije, sav radostan ode, proda sve što ima i kupi tu njivu. Nadalje, kraljevstvo je nebesko kao kad trgovac traga za lijepim biserjem: pronađe jedan dragocjeni biser, ode, rasproda sve što ima i kupi ga.

Nadalje, kraljevstvo je nebesko kao kad mreža bačena u more zahvati svakovrsne ribe. Kad se napuni, izvuku je na obalu, sjednu i skupe dobre u posude, a loše izbace. Tako će biti na svršetku svijeta. Izići će anđeli, odijeliti zle od pravednih i baciti ih u peć ognjenu, gdje će biti plač i škrgut zubi. Jeste li sve ovo razumjeli?« Odgovore mu: »Jesmo.« A on će im: »Stoga svaki pismoznanač upućen u kraljevstvo nebesko sličan je čovjeku domaćinu koji iz svoje riznice iznosi novo i staro.«

Kad Isus završi sve ove prispodobe, ode odande.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	81	Bog je u svom svetom hramu
ili	224	Oče naš dobri
Otpjevni psalam:	(ŽV 7/2011)	O kako ljubim zakon tvoj
Prinosna:	XVI	Nosimo dare
ili	224.3	Darove ove
Pričesna:	248-256	Zdravo Tijelo
	186	Sva ljubavi mi, Isuse
	140	Dobro je slaviti Gospodina
Završna:	175	O Srce, Sina Božjega
ili	616	Ljiljane bijeli

Skrivena blaga koja obogaćuju ako ih pronađemo

Među narodima staroga srednjega istoka ništa nije vrijedilo kao mudrost. Čovjek je mogao biti bogat, moćan i zbog toga čašćen, ali ako nije imao mudrosti nisu ga poštovali. Mudrost ne znači da je bio erudit, imao mnoga znanja, nego da je znao birati između dobra i zla. Isus je došao ponuditi svoju mudrost i iznosi nam je u dvije parabole. Zemlja izraelska je bila u raznim ratovima i kada su dolazili neprijatelji jedini način za spasiti se bio je bijeg. Što su radili prije nego što su bježali? Skrivali su stvari koje nisu mogli ponijeti sa sobom, a ako su imali blago zakapali su ga u zemlju, u nadi da će jednom pronaći skriveno blago. Slično je bilo i kod nas u Domovinskom ratu. Nerijetko možemo sresti i kod nas obitelji koje su od prvog, drugog ili petog pokušaja našle ono što su zakopale u ratu. Kod Izraelaca se pak često događalo da se pravi vlasnici nisu vraćali na svoja zemljišta. Dolazio je novi gazda koji nije znao ništa o ukopanom blagu. I jednog dana slučajni prolaznik je, prolazeći pokraj njive, vidio kako nešto svjetluca i naslutio je vrijednost toga polja. Od ovih priča je nastala današnja parabola.

Uočimo detalje parabola kako bismo bolje razumjeli:

- Otkrivanje blaga se dogodilo slučajno. Prolaznik nije izričito tražio nego je slučajno otkrio blago. Imao je sreću vidjeti kako je ispod blago.
- Blago nije tako očito nego je skriveno. Ako netko hoda s glavom i očima okolo neće primijetiti blago. Ono je skriveno. Potreban je pažljiv pogled i srce koje sluša (Salomonovo srce).
- Ovaj čovjek je inteligentan. Ono što se vidi na površini je samo jedan dio i on želi sve uzeti. Naslutiti ljepotu i mudrost pokreće najdublje čovjekove snage. Za ljepotu smo stvoreni.
- Ono što pokreće ovoga čovjeka jest radost. To je prilika njegovog života oko koje se sve okreće.

▪ Čovjek se žuri. Godine prolaze, no on odmah želi odlučiti što će napraviti i odlučuje kupiti zemljište. Nošen radošću ni za čim ne žali, niti za stadom ovaca, niti za kućom i okućnicom. Ni za ščćim ne žali jer je vidio da ima mogućnost ostvariti radost svoga života.

Blago je prisutno u svijetu. Potrebna je pažnja kako bismo ga uočili. Ima znakova koje svi mogu vidjeti. Tko to još nije čuo nešto vrijedno za nas iz evanđelja? Nešto što nam je svjetlucalo. Jesmo li spremni cijeli život uložiti na evanđelje? Svi smo kad-tad vidjeli zraku tog blaga koje nam svjetluca. No, mnogi se nisu zaustavili. Kako se pronalazi blago? Netko ga može pronaći slučajno i to je kao u današnjem evanđelju. Želi se reći da je besplatno. Drugi su ga zaradili, a mi se možemo obogatiti i postati dionici bogatstva otkrivanjem blaga. Ima osoba koje su slučajno otkrile Krista i željele su potom u potpunosti to blago. Npr. ako netko uživa u karijeri, a onda čuje kolegu koji svoj život gradi na evanđelju i ostaje oduševljen evanđeljem i sam kreće tim putem. Edith Stein je pročitala životopis Terezije Avilske i više se nije zaustavila na putu traženju tog bogatstva. Mnogi su slučajno otkrili besplatno bogatstvo koje je postojalo i prije njih i odlučili su poći za njim i postali obilni djelatnici besplatnog bogatstva, jer besplatno su i primili.

Naviještati evanđelje znači svjedočiti radost otkrivanja blaga

Radost otkrivanja blaga je besplatna. Mnogi su nam govorili kako je potrebno odricati se za evanđelje, a zaboravili kako ono što *goni* čovjeka jest radost zbog otkrića. Radost je istinski pokretač u životu čovjeka. Nemojmo naviještati evanđelje govoreći kako je potrebno odricanje, žrtva. To dolazi nakon što smo otkrili vrijednost evanđelja. Vidimo li oko sebe sretne kršćane koji su otkrili blago? Ako ne vidimo sretne i zadovoljne tada nas to ne može motivirati tražiti to isto

blago. Koja je cijena tog skrivenog blaga? To blago je skupo. Traži potpuni ulog, svega što imamo. Ode čovjek, proda sve što ima te potom kupi njivu. Zbog radosti, ne zbog tuge. Što to znači? Imao je skalu vrijednosti i prema tome je odlučivao u životu. Ovisno o tome što je na vrhu vrijednosti prema tome se onda i mi ponašamo u životu. Cijena za kupiti ovo polje jest okretanje vrijednosti u našem životu. Ako je prije ljubav bila pri dnu sada dolazi na vrh. To je cijena ovog polja, ove njive. Seljak koji je naslutio vrijednost njive vjerojatno je imao trenutak neodlučnosti, da li to učiniti, no onda odlučuje kupiti blago. Niti taj seljak nije u potpunosti mogao znati što je ispod, ali je naslutio i vidio vrijednost. Kada vidimo vrijednost evanđelja i vidimo da o njemu ovisi naš život onda prodajemo sve i idemo prema evanđelju. Radost je ona koja goni onoga koji pronalazi blago.

Rembrandt Harmenszoon van Rijn, *Prispodoba o skrivenom blagu*, oko 1630.

Zaljubiti se u ljepotu kršćanstva

Za narode istoka biseri su bili nešto najvrijednije i nešto najljepše. Za razliku od onoga koji je slučajno našao blago u njivi ovdje sada imamo trgovca lijepim biserjem. Nije zadovoljan, zna da mora biti još nešto ljepše od onoga što je pronašao. To je naš život. Primjećujemo što je lijepo i nikada nismo do kraja zadovoljni. Tražimo vrhunac ljepote. Koga predstavlja trgovac? Matej piše o kršćanima njihovog vremena, a to su Židovi. Imali su u rukama lijepi biser. Upoznali su se s mudroču Egipta, okolnih zemalja, srednjeg istoka i znaju da se radi o mudrostima i da ti narodi posjeduju mudrost, no oni, Židovi, imaju još jedan ljepši biser. Imaju Toru. Tko gradi život na Tori postaje lijep. Što čini čovjeka lijepim? Kada kažemo da je lijep/a osoba? Zbog vrijednosti koje ima, zbog velikuđušnosti, spremnosti pomoći, staviti se na raspolaganje drugima, a to se uči tijekom

života. Židovi, koji su se obratili Kristu, smatrali su prije da imaju mudrost Tore kao vrhunac mudrosti, kao najviše. U svome srcu su zasigurno slutili da ima nešto još daleko vrijednije od Tore. To se dogodilo u susretu s Kristom. Pavao je znao za ljepotu Židova, ali kada je našao Krista, odbacio je sve i smatrao smećem da bi postigao Krista. Tko želi biti pravi čovjek on traži ljepotu, mudrost koja čini lijepim. Nema ljepšeg čovjeka od onoga koji je spreman svoj život dati i za neprijatelje kao što je to Isus učinio.

I radost i ljepota su strpljive krjeposti jer vide daleko

U obje parabole – o blagu na njivi i o biseru – stavlja se naglasak na žurnosti. I njiva i biser koštaju cijeli život. Cijeli život se ulaže u Božji projekt s nama. Dugoročni je to projekt. I nema druge prilike – jedan je život. Stoga se isplati uložiti ga na susret s Bogom. Ako ne uložimo život na evanđelje bit ćemo tužniji i ružniji. Najljepši i najradosniji život jest onaj u kojem nasljeđujemo Krista. Stoga odvažno prodajmo sve zbog svjetlucave duboke istine i ljepote Božjeg bisera.

Josip Bošnjaković

Posvetna molitva kod obreda posvete crkve

Bože, posvetitelju i gospodaru svoje Crkve! Tebi dolikuje svečana pjesan slave. Danas ti vjerni narod zauvijek posvećuje ovu kuću molitve: da u njoj tebe pobožno štuje, tvojom se riječju izgrađuje, tvojim otajstvima hrani.

Ova kuća odrazuje otajstvo Crkve, koju je Krist svojom krvlju posvetio: sebi je priveo Zaručnicu slavnu, Djevicu uglednu neumanjene vjere, Majku, plodnu u sili Duha Svetoga.

O, sveta Crkvo, odabrani vinograde Gospodnji: tvoje mladice sav svijet ispunjaju; izdanci tvoji, uzdignuti na drvo do nebeskog se uzdižu kraljevstva.

O, sveta Crkvo, šatore Božji s ljudima; hrame sveti na živom kamenu zidani, na temeljima apostola sazdani, sa zaglavnim kamenom Isusom Kristom!

O, divna Crkvo, grade sagrađeni na sljemenu brda, svima vidljivi i svima slavni! U tebi vječno blista Jaganjčeva svjetiljka i milo odzvanja blaženika pjesma. Stoga te, Gospodine, smjerno molimo: prožmi ovu crkvu i ovaj oltar posvetom nebeskom. Neka uvijek bude sveto ovo mjesto i ovaj stol, pripremljen za Kristovu žrtvu.

Ovdje nek val tvoje milosti potopi grijeha ljudi, da tvoji sinovi, Oče, umru grijehu, a na život se ozgor rode nanovo.

Ovdje nek tvoji vjernici oko žrtvenog stola slave vazmeni spomen Kristov i hrane se na gozbi njegove riječi i tijela.

Ovdje nek odzvanja radosni prinos hvale, s anđeoskim pjevom nek ljudski glas se stopi i trajno se k tebi diže molitva za spasenje svijeta. Ovdje nek siromasi milosrđe nađu, potlačeni pravu slobodu, a svi ljudi nek obuku dostojanstvo tvojih sinova, dok s radosnim klicanjem ne prispiju u nebeski Jeruzalem.

Po Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu tvome, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Svetoga Duha, Bog, po sve vijeke vjekova. Amen.

INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr

CIJENA

26,00 €

Naručite novo izdanje

Božanskog časoslova za Božji puk

**isključivo na e-poštu:
narudzbe@hilp.hr**

Troškovi poštarine
nisu uračunati u cijenu.

**NOVO
IZDANJE!**

živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 2 €. Inozemstvo: 4,23 €; 7,08 USD; 7,08 CAD; 8,46 AUD

Godišnja pretplata: 26 €. Inozemstvo: 55 €; 92 USD; 92 CAD; 110 AUD • BiH, SRB, MNE: 40 €

Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji